

М

Барои ваҳдат, рушди устувори иқтисодӣ
ва зиндагии шоистаи мардум!

ИНБАРИ ХАЛҚ

www.hamsafon.tj
E-mail: minbarihalk@bk.ru

23 декабри
соли 2015,
чоршанбе,
№52 (1031)

НАШРИЯИ МАРКАЗИИ ҲИЗБИ ХАЛҚИИ ДЕМОКРАТИИ ТОҶИКИСТОН

ҶАЛАСАИ ВАСЕИ ШҶҶРОИ АМНИЯТИ ДАСТАҶАМЪИИ СААД

Рӯзи 21-уми декабри соли равон дар шаҳри Москва Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон нахуст дар Ҷаласаи хоса ва сипас дар Ҷаласаи васеи Шӯрои амнияти дастаҷамъи Созмони Аҳдномаи Амнияти Дастаҷамъӣ иштирок ва суҳанронӣ кард.

саҳ. 2 →

**Журналистикаи
сиёсии мо дар
кадом сатҳ аст?**

саҳ. 5 →

**Ҷинояти хакерӣ
- шакли
нави терроризм**

саҳ. 7 →

**Дар соли оила
тарҳи муассире
доштем?**

саҳ. 8 →

**БЕҶТАРИН
ВАРЗИШГАРИ
СОЛ**

саҳ. 14 →

ҶАЛАСАИ ВАСЕИ ШҶРОИ АМНИЯТИ ДАСТАҶАМЪИИ СААД

← саҳ. 2

Дар ин ҳамоиш сарони давлатҳои аъзои СААД Президенти Федератсияи Россия **Владимир Путин**, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон **Эмомалӣ Раҳмон**, Президенти Арманистон **Серж Саргсян**, Президенти Ҷумҳурии Беларус **Александр Лукашенко**, Президенти Ҷумҳурии Қазоқистон **Нурсултон Назарбаев** ва Президенти Ҷумҳурии Қирғизистон **Ал-мазбек Атамбоев** иштирок карданд.

Ба рӯзномаи маҷлис барои баррасӣ масъалаҳои доир ба вазъи имрӯзаи ҷаҳон ва таҳми амният ва суботи минтақавӣ, муборизаи дастаҷамъона бар зидди терроризму экстремизми байналмилалӣ ворид карда шуд.

Зимни суҳанронӣ Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон изҳор дошт, ки **"вазъи имрӯзаи ҷаҳон аз мо тақозо мекунад, то барои муқовимат бо таҳдиду хатарҳои терроризму экстремизми байналхалқӣ тадбирҳои муассири дастаҷамъона андешем"**.

Сарвари давлати Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон таъкид намуд, ки вазъи зудтағйирёбанда дар минтақа бо ҷалби нерӯҳои нав ҳолати мураккаби пешгуинашавандоро ба миён овардааст ва дар назди созмон вазифаҳои нави бетаъхир мегузорад.

Эмомалӣ Раҳмон изҳори нигаронӣ намуд, ки **"Барои давлатҳои аъзои СААД аз ҳама омили хатарнок он аст, ки дар муноқишаҳои низомии минтақа баъзе шахравандони кишварҳои мо иштирок менамоянд"** ва илова кард, ки **"ҳамоиши**

имрӯза имкон медиҳад, ки мо сохторҳои марбутатаи худро барои ҳамдастӣ ва табодули иттилоъ сафарбар намоем".

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон инчунин зимни суҳанронӣ оид ба фош сохтани таблиғгарон, пешгирии ҷалби ҷавонон аз шомилшавӣ ба гурӯҳҳои тундрав, вазъи сарҳадҳои кишварҳои СААД, пурзӯр кардани нерӯҳои низомӣ барои мубориза бо

хатарҳои нав андешаронӣ намуд.

Ба сатҳи баргузори машқҳои низомӣ дар қаламрави кишварҳои аъзо баҳои арзанда дода, тақлиф ба миён гузошта шуд, ки минбаъд дар доираи созмон барои дар ҳолати омодабош нигоҳ доштани қувваҳои мусаллаҳ бояд чораандешӣ кард.

Эмомалӣ Раҳмон таъкид намуд, ки Тоҷикистон бо дарназардошти маъқеи худ, ки дар сафи пеши муқови-

мат қарор дорад, барои мубориза бо ин таҳдиду хатарҳо тамоми тадбирҳоро амалӣ менамояд.

Дар охири ҷаласаи ҳайатҳои вазъи Изҳороти сарони кишварҳои узви Созмони Аҳдномаи Амнӣ Дастаҷамъӣ доир ба муқовимати муштарак бар зидди терроризми байналмилалӣ ва як зумра санадҳои дигари муҳим ба имзо расид.

www.president.tj

Парлумон

Дирӯз, дар доираи сафари корӣ ба Давлати Кувайт ҳайати парламентии Тоҷикистон таҳти раёсати Раиси Маҷлиси намояндагон **Шукурҷон Зухуров**, дар ҷаласаи Маҷлиси Уммаи Давлати Кувайт иштирок ва дар назди 50 нафар вакилони парламентии ин кишвар суҳанронӣ намуд.

Тибқи иттилои котиби матбуоти Маҷлиси намояндагон **Муҳаммадато Султонов** аз Давлати Кувайт Раиси парламенти касбии мамлакат **Шукурҷон Зухуров** оид ба зарурат ва аҳамияти қабули Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат" ибрози назар кард.

Раиси парламентии Кувайт Пешвои миллатро ба тоҷикон табрик гуфт

Шукурҷон Зухуров аз минбари парламентии Кувайт иброз намуд, ки дар таърихи навини халқи тоҷик Ҷаноби Олӣ Эмомалӣ Раҳмон шахсиятест, ки на танҳо дар ташаккули таҳаввули таърихи давлатдорӣ соҳибистиклоли тоҷик ва ҳасти имрӯзу фардои Тоҷикистон, балки барои эҳё намудани падидаҳои неку писандида ва арзишҳои волои фарҳангии ниёгонамон хизматҳои барҷаста кардааст.

- Шахсиятеро, ки дар борааш ҳарф мезанем, ба тарғибу дастгирӣ эҳтиёҷ надорад. Андешаҳои суҳанронӣ сулҳпарваронааш кайҳост, ки ба дили мардуми дунё роҳ ёфта, қору

пайкори созандаш дар таърихи навини давлатдорӣ тоҷик ба ҳайси бунёдгузори давлати соҳибихтиёр, асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, таҳиягари пояҳои ҳуқуқи миллат, эҳёкунандаи арзишҳои миллӣ, фарҳангӣ ва динӣ, зиндакунандаи номи қаҳрамонони таърихӣ, ҳомӣ ва муҳофизии манфиатҳои миллат ва ҳуқуқи озодии инсон байни мардум маълуми машҳур гаштааст. Мардуми тоҷик Пешвои миллати худ Эмомалӣ Раҳмонро самимона дӯст медоранд ва ҳамеша эҳтиромашро ба ҷо меоранд, - гуфт дар анҷоми суҳанронӣ Шукӯрҷон Зухуров.

Дар анҷоми мулоқот бо вакилони Маҷлиси намояндагонии Тоҷикистон Раиси Маҷлиси Уммаи Давлати Кувайт ҷаноби **Марзук Алӣ ал-Ғоним** қабули Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат" - ро барои мардуми Тоҷикистон падидаи хубе номида, аз номи худ ва парламентии Кувайт мардуми Тоҷикистонро табрик гуфт.

Раиси Маҷлиси Уммаи Давлати Кувайт ҷаноби **Марзук Алӣ ал-Ғоним** иброз намуд, ки дар Давлати Кувайт Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмонро

ҳамчун сиёсатмадори сатҳи ҷаҳонӣ, ки дар Ховари Миёна хеле машҳур аст, мешиносанд. Мардуми дунё бояд аз Шумо, тоҷикон қадрдонӣ эҳтиром ба ҷо овардани Сарварашон - Пешвои миллатро омӯзанд. На ба ҳар сиёсатмадори сатҳи ҷаҳонӣ ин об рӯ муяссар мегардад. Ҳамчунин на ба ҳама сиёсатмадорони сатҳи ҷаҳонӣ ва президентон муяссар мегардад, ки бузургтарин неъмат - умед ба зиндагии ошоштаро дар дили мардумаш ҳифз карда, халқро аз парокандагӣ, миллатро аз нестшавӣ ва давлатро аз заволи начот диҳад.

Ў ТАКЯГОҲИ ХАЛҚ

Эмомалӣ Раҳмон
воқеан ҳам асосгузори
сулҳу ваҳдати миллӣ
ва пешвои миллат аст.
Инро тамоми мардуми
тоҷикӣ тоҷикистонӣ
эътироф мекунанд.
Қонуни Ҷумҳурии
Тоҷикистон "Дар
бораи Асосгузори
сулҳу ваҳдати миллӣ -
Пешвои миллат"
танҳо эътирофи
ҳуқуқии ҳамин
масъала аст.

ВА ХАЛҚ ТАКЯГОҲИ ЎСТ

Ин Қонун расмият бахшида-ни ормонҳо ва эҳтироми воқеиву мондагори миллати мо ба Пешвои худ аст.

Далели бисёр возеҳу равшани Пешвои воқеӣ ва мардумӣ будани Эмомалӣ Раҳмон дар он аст, ки ба шарофати маҳбубияту ба сабаби маърифати ӯ ягонагии давлат ва халқ ба вуҷуд омадааст. Ӯ чун меҳварест, ки ин ду қутбро ба ҳам овардаву пайваст кардааст. Халқ бо боварӣ ба ин, ки роҳбари давлат тақягоҳи халқ аст, дар симои давлат тақягоҳи худро мебинад ва давлат бо боварӣ ба ин, ки халқ тақягоҳи роҳбари давлат аст, дар симои халқ тақягоҳи худро тасаввур мекунад.

Дар таърихи башарӣ ва сиёсати ҷаҳонӣ ин гуна ҳолатҳое, ки ба сабаби бузургвориву маҳбубияти сарвари кишвар ягонагии халқу давлат ба вуҷуд меояд, ҳодисаи муқаррарӣ нест. Иҷрои ин гуна рисолат фаротар аз ҳадди маъмуливу хидмати вазифавии як роҳбари муқаррарии давлат аст. Ин гуна хидматро танҳо Пешвои миллат метавонад анҷом диҳад!

Ӯ дӯстдоштаву маҳбуби мардум аст ва маҳбубияти ӯ аз мардумпарвариву самимияти ӯ маншаъ мегирад. Ӯ Пешвои комилан мардумист.

Эмомалӣ Раҳмон бо паёми сулҳу ваҳдат ва ғояи милливу маслаки ватанпарастӣ, мароми созандагиву бунёди роҳроҳу нақбҳо миллатро ҳам аз лиҳози ғоявӣ ва ҳам аз лиҳози ҷуғрофӣ ба ҳам овард. Дар мавриди гузариш аз як сохтор ба сохтори дигар, аз як ғоя ба ғояи дигар тавонист дар паҳнои қаламрави порашуда ва андешаи парешони як миллати худбохта ваҳдати ягонагии марзиви зеҳниро ба вуҷуд оварад.

Ӯ буд, ки чун як Пешвою раҳнамо миллатро аз худсӯзӣ ба худсозӣ ҳидоят кард.

Эмомалӣ Раҳмон на фақат асосгузори сулҳу ваҳдат, балки асосгузори мактаби давлатдорӣ миллӣ ва эҳғари суннатҳои давлатдорӣ азёдрафтаи бостонии миллати тоҷик аст.

Таҷрибаи бузурги дар самти

давлатдорӣ ҳосилкардаи Эмомалӣ Раҳмон, ки эҳёи хотираи маҳвшудаи ҳукмронии сиёсии миллати куҳанбунёду соҳибдавлати мост, дар ҳазинаи методологияи давлатдорӣ тоҷикон ҳамчун дастоварди бисёр арзишманд ва бебаҳои сиёсӣ ба хотири қорбурди амаливу назарӣ ва андӯхти таҷрибаи ояндагон ба мерос хоҳад монд.

Воқеан ҳам яке аз омилҳои бисёр муҳими ҳифзи қудрати сиёсии миллат он аст, ки таҷрибаву усул ва анъанаҳои давлатдорӣ ҳайати раҳбарии худро ҳифз карда ба таври муттасил аз як насл ба насли дигар интиқол диҳад. Миллати мо, ки анқариб 1000 сол қабл давлатдорӣ миллиро аз даст дода буд, дар пайи он бо гузашти муҳлати тӯлонии таърихӣ бар асари авомили айниву зеҳнӣ тамоми андӯхтаҳои таҷрибаҳои давлатдориву усули ҳифзи қудрати сиёсиро марҳила ба марҳила ба боди фаромӯшӣ дод. Хидмати Эмомалӣ Раҳмон ҳамчун роҳбари давлат дар ин самт он буд, ки усули давлатдорӣ мустақили миллӣ ва ҳифзи қудрати сиёсиро на ин ки эҳё, балки аз сифр эҷод кард. Баъд аз ҳазор соли заволи давлати Сомониён ин аввалин мактаби давлатдорӣ муваффақи миллат аст, ки дар робита ба саъю талошҳои фидокорона ва ҷуръати фавқуллодаи сиёсии Пешвои мо ба вуҷуд омад ва паррафшонии дирафши коваёнии истиқлоли сиёсии миллати моро бо ҷилову ҷилваи тоза дигарбора эҳё кард.

Дар робита ба ин масъала вазифаи аҳли ҷомеаи мо ва махсусан сиёсатшиносони кишвар аз он иборат аст, ки ин таҷрибаи усули сиёсии ҳосилшударо чузъ ба чузъ омӯхта ба хотири идомаву бақои давлатдорӣ миллӣ ва пойдорӣ истиқлолияти сиёсии кишвар дар қолаби илмиву методӣ ҳифз карда барои наслҳои ояндаи роҳбарикунандаи мардуми мо ҳамчун дастурнамал ба мерос гузоранд.

Дар арсаи сиёсат ва давлатдорӣ миллатро ба воя расидани як пешво ва лидери воқеӣ, ки

мавриди эътирофи аксарият гардад, воқеан ҳам барои ваҳдати аҳли ҷомеа ва рушди минбаъдаи давлат нақши бисёр муҳим дорад. Доштани ин гуна пешво аз муҳимтарин омилҳои таъмини амният ва ваҳдати ҷомеа буда кафили рушди бонизомии давлат хоҳад буд. Эмомалӣ Раҳмон барои ҷомеаи мо ҳамин гуна Пешвост.

Эмомалӣ Раҳмон наҷотбахши меҳану миллат, эҳғари забону фарҳанг ва суннати ниёгону бунёдгузори давлати мост.

Ӯ дар айёми бисёр ҳассос ва барои миллати тоҷик ғоҷабори таърихӣ рисолати роҳбарии худро беш аз ҳадди маъмуливу муқаррарӣ хидматӣ анҷом дод. Кишти дар миёни тӯфони ҳаводис афтодаи миллатро бо ҷуръати беназиру ақли ботадибири худ аз вартаи фано берун кашид.

Миллати тоҷик ва Тоҷикистон дар замони истиқлолият ҳар чизе, ки ба даст оварданд, бешубҳа бо номи Эмомалӣ Раҳмон марбут аст.

**Эмомалӣ Раҳмон
таҷассуми фалсафаи
"худи"-и Аллома
Иқбол аст, яъне
таҷассуми талош гар
роҳи ҳудсозиву
ҷомеасозӣ ва
меҳанпарастиву
хештаншиносӣ.
Ӯ бо ҳузури ҳуд гар
сатҳи элитаи сиёсии
кишвар андешаи
тоза, фитрати тоза
ва ғояи тоза
давлатдорӣ
миллиро овард.**

Хидматҳои Эмомалӣ Раҳмон барои миллати аз нав эҳёшуда ва давлати навтаъсиси Тоҷикистон хидмати маъмуливу муқаррарӣ нест, балки хидматҳои бунёдист.

Эмомалӣ Раҳмон кафили ваҳдати милливу истиқрори сулҳу дар ҷомеаи мо гардида ба ин васила арзишмандтарин дастоварди миллатро дар тӯли ҳазорсолаи охир, ки он давлати соҳибистиқлоли миллӣ буда ба сабаби ҷанги шаҳрвандӣ дар марҳалаи заволи қарор дошт, ҳифз карда таҳким бахшид. Ин бузургтарин хидмати Пешвои муаззамии миллат барои миллат буд. Таърихи миллати тоҷик ҳамеша ин қорномаи арзишманд ва беназири пешвои барӯманди худро дар ёд хоҳад дошт. Танҳо ҳамин хидмати Эмомалӣ Раҳмон барои Қаҳрамон ва Пешво эътироф шудани ӯ кофист.

Эмомалӣ Раҳмон ҳамчун кафили оштии миллӣ ва бунёдгузори сулҳу тоҷикон ҷанги шаҳрвандиро, ки ғоҷеи миллии мо буд, интиҳо дода авфу бахшондагӣ кард ва фирориёнро баргардонид, амнияти мардуми бозгаштаро таъмин намуд ва барои бесарпаноҳон сарпаноҳ шуд, аҳли ҷомеаро барои арҷгузориву эҳтиром ба арзишҳои миллӣ ва хештаншиниву ватанпарварӣ даъват кард, барои миллати аз лиҳози амалӣ ва назарӣ пароканда ғояи миллиро ҳамчун меҳвар устувор кард ва мардумро дар атрофи он ба ҳам овард, сохтори давлатдориро ташкилу тақмил ва Артиши миллиро таъсис дод. Ватанро бо заҳматҳои созанда обод кард ва миллату давлати тоҷиконро дар сатҳи байналмилалӣ ба гунаи шоиста муаррифӣ намуд.

Ӯ воқеан ҳам Пешво ва Қаҳрамони миллист. Бояд гуфт, ки пешвою қаҳрамон кист?

Пешвою қаҳрамон он аст, ки барои миллати худ шукӯҳу сарафрозӣ ва мақому манзалат ато кардааст, дар лаҳзаҳои ноумедиву шикаст ва парокандагӣ миллатро наҷот додаст, Ватанро аз зиллат раҳо кардааст. Пешвою қаҳрамон он аст, ки дар ин роҳ фидокорона талош мекунад ва барои расидан ба ин ҳадаф омодаи қоннисорист. Эмомалӣ Раҳмон маҳз ҳамин гуна фарзанди қоннисори халқ аст.

Ӯ таҷассуми ғурури милливу ормонҳои меҳанпарастонаи миллат мебошад.

Эмомалӣ Раҳмон Пешвои мардумӣ буда ҳаст ва ҳадафҳои мановии мардумро ироа ва ҳимоя мекарду мекунад. Ӯ ифодагар ва ҳомии мановии тамоми қишрҳои ҷомеа аст.

Ҳадафҳои Эмомалӣ Раҳмон умумимиллӣ ва умумидавлатист. Яке аз асоситарин сабабҳои маърифати ва маҳбубияти пешвои мо низ маҳз дар ҳамин аст. Хидмате, ки пешвои мо барои миллати тоҷик ва ҳифзу таҳкими истиқлолияти сиёсиву давлатдорӣ он анҷом дод, воқеан ҳам сарнавиштосоз ва хеле арзишманд аст. Фаъолияти созандаи Эмомалӣ Раҳмон барои бақои имрӯзу ояндаи миллат ҷойгоҳу пойгоҳи устувору мондагоре эҷод намуд.

Баъд аз таҳкими ваҳдати миллӣ ва таъмини амну суботи сиёсӣ бо заҳматҳои бардавому тадбири чораҷӯӣҳои муассир ва барномарезии давлатӣ замонаи рушди устувори иқтисодии кишвар ва беҳдошти рӯзафзуни иҷтимоии аҳолӣ гузашта шуд.

Дар алоқамандӣ ба татбиқи нишондодҳои Сарвари давлат оид ба афзоиши нерӯи истеҳсоливу тавлидотии кишвар, рушди босуботи соҳаҳои иқтисодиёт, раванди тадриҷии сановаткунӣ, таҳаввулотии соҳаи маориф, тавачҷуҳ ба тарбияи нерӯҳои зеҳнии ҷомеа, беҳдошти вазъи иҷтимоии мардум суръати бунёдкориву созандагӣҳо ва дигар нишондиҳандаҳои марбута бо боварии қомил метавон гуфт, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон аллакай ба як кишвари рӯ ба тараққӣ табдил ёфтааст.

Замонаи ин ҳама пешрафт маҳз иқдомҳои наҷибонаи ватанпарварона, ҳадафҳои созанда ва сиёсати хирадмандонаи Пешвои муаззамии миллат аст.

Имрӯз мо мутмаинем, ки давлати мо тавона, миллати мо сарафроз, ҳадафҳои мо созанда ва роҳи мо дар партави сиёсати хирадмандонаи Пешвои муаззамии миллат ба сӯи оянда рӯшан аст.

Назрӣ АСАДЗОДА,
мудири шуъбаи
маорифи ноҳияи Ҳисор

Журналистикаи сиёсӣ дар Тоҷикистон новобаста аз сохти давлатдорӣ аз давраҳои нашри нахустин рӯзномаву маҷаллаҳо ҳамеша мавҷуд буд. Фарқ танҳо дар ин аст, ки ин маҳфум дар давраҳои мухталиф ба тарзи гуногун шарҳ дода мешуд. Фаразан агар дар давраи Шӯравӣ журналистикаи сиёсӣ бештар ба масоили байналмилалӣ дахл менамуду идеологияи як ҳизб ва бартарияти як сохтро таълиф мекард, солҳои навадуми қарни гузашта фаъолияти он нисбатан густурдатар ва фарогиртар ба назар мерасид.

ДАР аҳди Шӯравӣ фаъолияти журналистони сиёсӣ бештар дар қорҷубаи "таълиф тарғиб"-и як ҳизб маҳдуд мегардид ва онҳо бояд аз ин дид фаъолият менамуданд, ки ягона мавқеи дуруст дар арсаи байналмилалӣ мавқеи Ҳизби Коммунистӣ аст ва сохтори давлатҳои ҷаҳони Ғарб пайвасти мавриди интиқод қарор мегирифт.

Солҳои навадум дар Тоҷикистон давраи тавлид ва эҳёи журналистикаи нав, аз ҷумла журналистикаи сиёсӣ гардид. Истиқлолияти давлатии Тоҷикистон воқеан ҳам тақони ҷиддие ҷиҳати ташаккулёбии журналистикаи нав гардид. Ин рӯйдоди муҳи-

бҳое нашр мешаванд, ки раванди сиёсии дохили кишвар ва минтақаи ҷаҳонро ба таври касбӣ мавриди баррасӣ ва баҳс қарор медиҳанд. Вале, мутаассифона, бояд иқрор шавем, ки ин қор ғолибан дар маҳдудаи рӯзномаву маҷаллаҳои ватанӣ сурат мегирад, ки ҳанӯз аз ташаккул наёфтани журналистикаи тоҷик дар сатҳи байналмилалӣ дарак медиҳад.

Ин ҷо суоли матраҳ ин аст аст, оё мо омода ҳастем дар шароити замони муосир, ки раванди сиёсии ҷаҳони хеле печида аст ва ғолибан дар муноқишаҳои байналмилалӣ набарди иттилоотӣ нақши асосӣ ва калиди роҳи мебозад, манфиати миллии худро пешорӯи таҳдидҳое, ки аз ҷониби кишварҳои манфиатдор сурат мегирад, ҳимоя кунем?

Мо ҳамагон шоҳиди он будем, ки дар

мақоми худро ҳамчун ягона сарчашмаи дастраси ахбори тоза аз даст доданд. Ҷои онҳоро хабарнигорони хориҷӣ ва шабақаҳои иҷтимоӣ ишғол намуданд, ки ҳар як узви он ҳуқуқи пешниҳоди иттилоотро дорад ва на ҳамеша дар тафовут аз журналистикаи касбӣ, ахбори дуруст ва дақиқро пешниҳод мекунад. Фаразан дар

Сурия, саҳнаи зинда ғуридонани як нафар аз гурӯҳи муқовиматро, ки аслан навори сунӣ буд, аз тариқи шабақаҳои иҷтимоӣ паҳн намуда, барои ба майдон кашидани мардуми шӯрида муваффақ шуданд.

Аз дигар тараф, бо сабаби таъсири фарогири ВАО дар баҳши ташаккул ва идора қардани афкори ҷомеа, солҳои охир тавачҷуҳ нисбати он бештар гардидааст ва он ахиран ба яке аз воси-

он ки ҳадди аксар ҳақиқат ба ҷониби мост, дар набарди иттилоотӣ баъзан таслим ҳам мешавем.

Мушкили дигаре, ки имрӯз дар журналистикаи мо, аз ҷумла дар баҳши журналистикаи сиёсӣ мавҷуд аст, муносибати ВАО бо давлат ва ҷомеа маҳсуб мешавад. Пӯшида нест, ки ВАО бояд байни давлат ва ҷомеа нақши миёнравро анҷом диҳад. Бахусус ин нуқта муҳим аст агар манзури мо давлати демократӣ ва ҷомеаи шаҳрвандӣ бошад. Нақши миёнравии ВАО иборат аз он аст, ки бояд манфиатҳои ҷомеаро дар назди давлат муаррифӣ намояд, ба ҷомеа барои ташаккул додани ин арзишҳо ва ҳимояи онҳо кумак расонад, худ ба ҳайси яке аз институтҳои муҳими ҷомеаи шаҳрвандӣ фаъол бошад.

Журналистикаи сиёсии мо дар кадом сатҳ аст?

ми сиёсӣ тақозо намуд, ки рӯзноманигорон мавқеъ ва ҷаҳонбинии худро то андозае тағйир диҳанд. Дар Тоҷикистон нахустин рӯзномаҳо арзи ҳастӣ намуданд, ки дигар назари худро оиди ин ё он масъала нисбатан озодтар баён менамуданд. Вале ҳанӯз ташаккул наёфтани мактаби нави журналистика, набудани таҷрибаи кофӣ дар журналистикаи бидуни сензура, тарбия наёфтани рӯзноманигорони насли нав, то андозае фаъолиятро дар ин самт душвор мегардонид.

Хуб дар хотир дорем, ки фаъолияти ҳар як ҳизб, ҳаракат ва ё гурӯҳ, новобаста аз он, ки ба ояндаи ҷомеа ва давлат таъсири мусбӣ ва ё манфӣ мерасонад, ба хотири ин ки як падидаи нав дар фазои сиёсӣ аст, мавриди таълиф ташвиқ қарор мегирифтанд. Баъдан собит гардид, ки як баҳши умдаи ин гурӯҳҳо на ба манфиати ҷомеа, балки ба хотири пиёда соختани ҳадафҳои муғризонаи худ фаъолият менамуданд ва ҷиҳати мустаҳкам намудани мавқеи худ дар ҷомеа аз имкониятҳои ВАО ба таври густурда истифода мекарданд.

Имрӯз вазъияти комилан тағйир ёфтааст. Тули чанд соли ахир мактаби нави рӯзноманигории тоҷик ташаккул ёфт, ки беҳтарин анъанаҳои журналистикаи суннатии тоҷик ва таҷрибаи байналмилалиро фаро гирифтааст. Дар мактаби мазкур даҳҳо журналистони ҷавон тарбия ёфтаанд, ки озодона дар мавзӯҳои мухталиф баҳс мекунад ва дар рӯзномаву маҷаллаҳои ватанӣ фаъолияти густурда доранд.

Қобили зикр аст, ки дар ин замина журналистикаи сиёсӣ низ то андозае қадимҳои ҷиддӣ гузашта, ба як рукаи устувор ва муҳими журналистика ба маънии тоҷик табдил ёфт. Имрӯз дар аксарияти рӯзномаву маҷаллаҳои ватанӣ новобаста аз шакли моликияташон матла-

таҳаввулотӣ "Баҳори араб" то кадом андоза нақши пойгоҳҳои иттилоотӣ ва ВАО бориз буд. Ҳодисаву воқеаҳо дар ВАО-и кишварҳои манфиатдор танҳо ба суди гурӯҳҳое, ки ҳадафҳои эшонро пиёда мекарданд, шарҳ дода мешуд ва гоҳо аз воқеият фарсахҳо дур буд. Дар натиҷа ормону хостаҳои мардуми бумӣ барои ҳуқуқи зиндагии роҳат ва ором дар ватанаш шуд ва низоми сари қудрат омаданд, ки вазъи сиёсии ин кишварҳоро ноамн ва зиндагии мардуми оддиро боз печидатару нороҳаттар сохтанд. Идомаи ин бозихоро мо имрӯз дар мисоли Ироқ, Либия ва Сурия мебинем, ки аксари ахбори иттилоот аз ин кишварҳо мерасанд, мисли ин ки ба хун оғӯшта аст.

Ормону хостаҳои мардуми бумӣ барои ҳуқуқи зиндагии роҳат ва ором дар ватанаш ба як қанор афканда шуд ва низоми сари қудрат омаданд, ки вазъи сиёсии ин кишварҳоро ноамн ва зиндагии мардуми оддиро боз печидатару нороҳаттар сохтанд. Идомаи ин бозихоро мо имрӯз дар мисоли Ироқ, Либия ва Сурия мебинем, ки аксари ахбори иттилоот аз ин кишварҳо мерасанд, мисли ин ки ба хун оғӯшта аст.

мардуми оддиро боз печидатару нороҳаттар сохтанд. Идомаи ин бозихоро мо имрӯз дар мисоли Ироқ, Либия ва Сурия мебинем, ки аксари ахбори иттилоот аз ин кишварҳо мерасанд, мисли ин ки ба хун оғӯшта аст.

Агар амиқ назар афканем, иллати асосӣ ин буд, ки ВАО дар ин кишварҳо,

таҳои муборизаҳои сиёсии дохилӣ ва ё байналмилалӣ, новобаста аз он, ки идеологӣ, сиёсӣ ва ё тиҷоратӣ аст, табдил ёфтааст.

Ҳамин тавр, дар шароити муосири глобалӣ кишварҳо ва ширкатҳои бузург барои таъсири шабақаҳои бузурги Иттилоотӣ мубориза мебаранд, то ки бо истифода аз широкҳои маъмули "Мо танҳо ҳақиқатро ошкор мекунем", "иттилооти саҳеҳ меҳвари фаъолияти мост" ва мисли ин, ки дар журналистика аслан арзиши воқеӣ надоранд афқору андешаи оммури идора намоянд. Бубинед, ки имрӯз айнан як хабар ва ё қазия фаразан аз ҷониби ВАО-и Русия ва ё як оҷонсии иттилоотии кишвари Ғарб бо чи гуна тафовут ва ба таври зиддунақ пешниҳод мегардад. Гоҳо фарқ аз замин то осмон аст ва тарҷеҳ додан ба дурустии ахбори яке аз ин манбаҳои иттилоотӣ баъзан комилан ғайриимкон аст.

Дар ин замина, имрӯз мактаби журналистикаи тоҷик, манзури ман ин ҷо факултаву шуъбаҳои журналистикаи мактаби оли кишвар, то кадом андоза қодиранд дар баҳши журналистикаи сиёсӣ мутахассисонро омода созанд, ки дар сатҳи байналмилалӣ фаъолият қарда тавонанд? Манфиатҳои миллии моро дар сатҳи минтақа ва ҷаҳон ҳимоя намоянд. Бо забонҳои англисӣ, русӣ, арабӣ ва мисли ин озодона баҳс кунанд, то мо имконият дошта бошем, ки иттилооти таҳрифнашуда ва воқеиро дар бораи ин ё он масъала, ки ба иммиҷи кишвари мо таъсир мерасонад, аз сарчашмаи асил ва воқеӣ пешниҳод намоем.

Мутаассифона баҳсҳои иттилоотие, ки мо доир ба масъалаҳои калидӣ солҳои охир бо баъзе кишварҳои ҳамҷавор доштем, собит менамояд, ки дар ин баҳш мо ҳанӯз пиёдаем ва бо вучуди

Вале гоҳо ба назар мерасад, ки ҳаҷми муносибати ВАО бо ҷомеа то ҳанӯз ташаккул наёфтааст ва устувор нест...

Фаразан, дар матбуоти даврӣ матлабҳое нашр мешаванд, ки фарогири манфиати ҷомеа аст, вале на ҳамеша ҷомеа онро қабул ва ҳазм қарда менамояд. Яъне воқуниш ва акси садо нисбати масъалаи мавриди баҳс баъд аз нашри матлаб тақрибан ба назар намерасад, ки аз бетаваҷҷуҳии ҷомеа дарак медиҳад ва дар натиҷа ин масъала арзиши актуалии худро гум мекунад.

Ва ё аз ҷониби дигар ВАО ба инъикоси масъалаҳои даст имконанд, ки фарогири ниёзҳои ҷомеа нест ва бештар ба манфиатҳои як гурӯҳи маҳдуд мутааллиқ аст. Гоҳо ин баҳсҳо то ба ҳадди примитивӣ аз қабилӣ "бӯсидани даст роиҷ аст ё не", "бояд андозаи риш чанд ваҷаб бошад" ва ё баҳси ду рӯҳонии шаршинос сифр пиромуни як масъалаи маърифатӣ сурат мегирад, ки аз ҳаллу фасли онҳо ба ҷомеа ва хонанда манфиате нест...

Мо бояд фаромӯш накунем, ки бо рушди технологияҳои иттилоотӣ дар кишвари мо солҳои охир имконоти нав барои таъсири воситаҳои иттилоотии хусусӣ ва гурӯҳӣ пайдо мешаванд. Баҳши иттилоот дар ҷомеа ба воситаи хеле қудратманди таъсирирасонӣ ва ташаккули маърифати ҷамъиятӣ табдил меёбад, ки ба вазъи сиёсӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва дигар сохторҳои ҷомеа таъсири бузург мерасонад. Дар ин замина журналистика ба ҳайси муҳимтарин сарчашмаи иттилоот ба яке аз руқнаҳои асосии системаи сиёсии давлат ва воситаҳои муҳими идоракунии он, ташаккули маърифати ҷомеа ва афкори омму мегардад, ки мо инро бояд ҳамеша мавриди назар дошта бошем.

Бахтиёр ҲАМДАМ

**ТО ДИРЎЗ ДАР МАМЛАКАТ
ЯК МИЛЛИОНУ 17 ҲАЗОРУ
406 ТОННА АНГИШТ
ИСТЕҲСОЛ ГАРДИД**

ЧУНИН ҳидояти раҳна-мунсози Президенти мамлакат дар Паёми худ ба Маҷлиси Олиё ангишт-канонро водор намуд, ки то нимаи моҳи декабр ҳаҷми истеҳсолро ба 1 000 000 тонна расонанд. Чунин дастовард дар солҳои соҳибистиқлолӣ натиҷаи рекордӣ маҳсуб гардида, ангиштканон тасмимдоранд, ки то охири сол ҳаҷми истеҳсолро боз ҳам афзунтар намоянд.

Мутахассисони соҳаи геология захираи дурнамои ангишти Тоҷикистонро 4,5-5 миллиард тонна пешбинӣ менамоянд.

Дар ҳоле, ки иқтидори истеҳсоли нерӯгоҳи барқӣ-обии ҷумхури талаботи корхонаву муассиса ва аҳолии мамлакатро қонеъ сохта наметавонад, эҳтиёҷ ба шакли алтернативии маводи сӯхт аз қабилҳои газу маҳсулоти нафтӣ ва ангиштсанг боқӣ мемонад. Агар газ табииву нафт дар кишвар камчин бошад, захираи ангиштсанги Тоҷикистон фаровон аст. Истифодаи самаранокӣ он имкони костани талаботро ба маводи сӯхт саноатӣ фароҳам оварда метавонад.

Ҳарчанд коркарди ангишт дар сарзамини Тоҷикистон таърихи тӯлонӣ дошта, кони "Шӯроб" беш аз 100 сол инҷониб фаъолият менамояд, ривочи истеҳсоли ин навъи маводи сӯхт дар мамлакат тӯли солҳои соҳибистиқлолӣ - аз солҳои 2000-ум оғоз ёфт.

Солҳои қаблӣ дар қаламрави мамлакат истихроҷи ангишт дар се манбаъ: кони "Шӯроб", Шахтаи "Фон-Яғноб" ва кони кӯҳи Малик тариқи коркарди зеризаминӣ ба роҳ монда мешуд. Аз оғози асри нав дар нуқтаҳои мухталифи ҷумхури ба таъри кушод истеҳсол намудани ангишт роиҷ гардид. Имрӯз дар ноҳияҳои Ваҳдат, Тавилдара, Дарвоза Шӯрообод, Панҷакент, Айнӣ, Варзоб ва Турсунзода ангишт ба тарзи кушод истеҳсол гардида, эҳтиёҷи аҳоли ва корхонаву муассисаҳо қонеъ кунонида мешавад.

Дар ёд дорем, ки аз соли 1997 дар қаламрави мамлакат речай нерӯи барқ ҷорӣ гардида, дар солҳои аввал ба истиснои пойтахти мамлакат кулли манотик ба воситаҳои гармидиҳанда эҳтиёҷ пайдо намуд. Зарурияти таъмини аҳоли ба маводи сӯхт ва корхонаҳои истеҳсоли ба нерӯи сӯзишворӣ пеш омада, зарурияти истеҳсоли ҳар чи бештари ангиштро тақозо намуд. Агар соли 2003 нақшаи истеҳсоли ангишт ҳамагӣ 50 ҳазор тонна тарҳрезӣ гардида буд, нақшаи имсола ба як миллион тонна пешбинӣ шуда, корхонаҳои истеҳсоли аз уҳдаи иҷрои ин нақша бо сарбаландӣ баромада тавонистанд.

Солҳои охир истихроҷи ангишт тадриҷан афзоиш ёфта, соли 2014 истеҳсоли он ба 875 ҳазор тонна расонида шуд, ки ин нишондиҳанда нисбат ба соли 1991-ум 3 баробар зиёд мешавад. Имсол истеҳсоли ангишт ба як миллион тонна расонида, талаботи дохилӣ пурра қонеъ карда мешавад.

Паём -2015

Дастоварди сол

**600 000 ТОННА АНГИШТИ
"ФОН- ЯҒНОБ"**

БИНО бар маълумоти масъулини КВД "Ангишти тоҷик" имрӯз дар қаламрави мамлакат 18 корхонаи истеҳсоли ба истихроҷи ангишт чун маводи сӯхт саноатӣ машғул буда, аксарияти онҳо аз уҳдаи иҷрои нақшаҳои истеҳсоли баромадаанд. Ба истиснои ду коргоҳ ҚСШК "Ангишт" ва ҚММ "Анзоб" дар 16 корхонаи дигар истеҳсол ба тарзи кушод ба роҳ монда шудааст. Агар дар ҚСШК "Ангишт", ки истеҳсол тариқи коркарди зеризаминӣ ба роҳ монда мешавад, то санаи 21 декабр 56 ҳазору 985 тонна ангишт истеҳсол намуда бошанд, "Шахтаи Фон-Яғноб" то ин сана 584 ҳазору 335 тонна маҳсулот истеҳсол намуда, то охири сол нияти расонидан ба марраи 600 000 тоннаро дорад.

Ангишти кокшавандаи "Шахтаи Фон-Яғноб" имрӯз талабгорони зиёд дошта, истеҳсоли он сол ба сол рӯ ба афзоиш аст. Дар баробари таъмини сокинон ва ҷамоати шаҳраку ноҳияҳо ва мактабҳои кишвару муассисаҳои соҳаи тандурустӣ бо маводи хушсифати сӯхт корхонаҳои калонтарин аз қабилҳои КВД "Ширкати алюминии тоҷик", "Муассисаи шабакаҳои гармидиҳии шаҳри Душанбе", ҚСШК "Семанти тоҷик", ҚСНК "Шабакаҳои барқу гармидиҳии Душанбе 11", ҚДММ Хуаксин

Ғайр сement", корхонаи "Суғд -сement" ва "Тоҷ -сement"-и шаҳри Хуҷанд ва корхонаҳои хиштбарориву оҳангудозӣ фаъолияти истеҳсоли худро тавассути маводи саноатии ангишти "Фон - Яғноб" ба роҳ мондаанд.

Бо назардошти талаботи рӯзафзун ба ангишт маъмурияти Корхонаи фаръии "Шахтаи Фон -Яғноб" ҷиҳати истеҳсоли миқдори зарурии ангишт чораҷуӣ намуда, бо харидории техника ва таҷҳизоти зарурии истеҳсоли ва ҳавасманд намудани аҳли заҳмат тадбирҳои аввалиндараҷа меандешад. Соли равон шумораи коргарон 273 нафарро ташкил дода, музди миёнаи маоши онҳо ба 2240 сомонӣ баробар буд. Ҳамчуноне директори Корхонаи фаръии "Шахтаи Фон - Яғноб" Луфтулло Ватанов дар суҳбат ба мо иброз дошт, дар 11 моҳи соли равон корхона ба андозаи 10 миллион сомонӣ даромади соф ба даст оварда тавонист. Ин имкон дод, ки баробари истеҳсоли аз нақша зиёди маҳсулот ба корҳои ободонӣ диққати зарурии равона карда шавад. Корхона аз аввали сол то имрӯз ба буҷа 16 миллиону 515 ҳазор сомонӣ андоз пардохт намудааст. Дар назар аст, ки то охири сол ҳаҷми маблағи андозро то 22 миллион сомонӣ расонад.

Ҳамчуноне номбурда таъкид менамояд, яке аз вазифаҳои асосии таҳкими фаъолияти кону корхонаҳои истеҳсоли ангиштсанг дастгирии

молиявии онҳо мешавад. Навобаста ба он ки мо ангиштро мувофиқи талаботи корхонаҳо саривақт ва бо сифати ҷавобгӯи дастрас менамоем, маблағи маҳсулотро пардохт накардани корхонаҳо ба фаъолияти мо беасар буда наметавонад.

То имрӯз корхонаҳои калони саноатӣ аз ин корхона ба андозаи 25 миллиону 100 ҳазор сомонӣ қарздоранд. Ин омил ба пешрафти фаъолияти аҳли заҳмат халали ҷиддӣ ворид карда метавонад, таъкид менамояд Л.Ватанов.

Имрӯз дар корхонаи номбурда истеҳсоли ангишт ба ғайр аз як шахта боз дар 8 қитъаи дигар ба тарзи кушод ба роҳ монда мешавад, вале бо мақсади ба даст овардани маҳсулоти хушсифат маъмурияти он тасмим дорад, ки

коркарди зеризаминии ангиштро ба роҳ монанд. Тибқи ҳисоби мутахассисон барои ба ин тарз истеҳсол намудани маҳсулот миқдори зарурии захира мавҷуд буда, имкони рӯендани як миллион тонна ангишт имконпазир аст. Имрӯз корҳои лоиҳақашӣ анҷом ёфта, дар ояндаи наздик ин ният амалӣ карда мешавад. Барои расидан ба ин мақсад заминаи устувори кадрӣ ва техникаву дастгоҳ муҳайё карда мешавад.

ОХИРСУХАН

СУҲБАТИ сариҳои мо бо директор дар шафати тарозухонаи корхона сурат мегирифтуну зангҳои телефонӣ аз қитъаҳои гуногуни коргоҳу идораҳои болоӣ Луфтулло Ватановро водор менамуд, ки ба яке ҳисобот ва ба дигаре оид ба рафъи мушкилоти пешомада супориш диҳад. Қатори нақлиёти пурбор дар назди тарозу навбат меистоданду ҳар яке баъди санҷиши нозирон ба роҳи калон баромада, ба ҷапу рост равона мешуданд. Вале теъдоди нақлиёте, ки ҷониби нақби "Истиқлол" ҳаракат доштанд, бештар буд. Зеро калонтарин корхонаҳои кишвар КВД "Ширкати алюминии тоҷик", "Муассисаи шабакаҳои гармидиҳии шаҳри Душанбе", ҚСШК "Семанти тоҷик", ҚСНК "Шабакаҳои барқу гармидиҳии Душанбе 11", ҚДММ Хуаксин Ғайр сement" фаъолияти худро тавассути ангишти ватанӣ ба роҳ монда, маҳсулоти ҷавобгӯи бозорро баробари таъмини эҳтиёҷи худӣ ба хоричи мамлакат низ содир мекунанд.

Маъруфи БОБОРАҶАБ

Терроризми электронӣ мувофиқи як қатор санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ ба қатори қиноятҳои хавфнок дохил мешавад. Таҳлилҳо нишон медиҳанд, ки терроризми электронӣ рушд ёфта, таҳдиди он ба назар мерасад. Яке аз шаклҳои нави зуҳури он терроризми ҳакерӣ мебошад.

ИМРҶЗ бо истифода аз технологияҳои нав (дастгоҳҳои алоқаи моҳворай мобилӣ) дар саросари ҷаҳон ба ин тернет пайваст мешаванд. Агар мо дар бораи рушди инфрасохторӣ гап занем, дар ин замина, имрӯз интернет зиёда аз 182 кишвари ҷаҳонро иҳота намудааст. Дар панҷгонаи истифодабарии интернет байни давлатҳои ҷаҳон Хитой дар ҷои аввал бо 538 миллион, ИМА дар ҷои дуюм бо 245 млн. 203 ҳаз. 319, Ҳиндустон дар ҷои сеюм бо 137 миллион, Ҷопон дар ҷои чорум бо 101 млн. 228 ҳаз. 736 ва Русия дар ҷои панҷум бо 87 млн. 476 ҳаз. 747 истифодабаранда қарор дорад. Ҷумҳурии Тоҷикистон дар зинаи истифодабарандагони интернет байни мамлакатҳои ҷаҳон 109-умро ишғол мекунад. То соли 2015 864 ҳазору 805 нафар, яъне 10 фоизи шаҳрвандони Тоҷикистон аз интернет истифода мебаранд. Дар умум дар ҷаҳон 2 млрд. 905 млн. 510 ҳаз. 175 нафар инернетро истифода мебаранд.

Дар баробари пайдо шудани технологияҳои муосири иттилоотӣ, мутаассифона пайдоиши намудҳои нави қиноят ба монанди қиноятҳои компютерӣ ва терроризми компютерӣ - даҳолати ғайриқонунии бо истифодаи компютерҳо, системаҳо ва шабакаҳои компютерӣ, дуздӣ, тамаъҷуии иттилоотӣ - компютерӣ мушоҳида шуда истодааст. Киберчанг - терроризм - шакли нави терроризм аст, ки барои ноил шудан ба ҳадафҳои худ аз технологияи муосири иттилоотӣ, компютерӣ ва шабакаҳои электронӣ истифода мебаранд.

Ба гуфтаи коршиносони аврупоӣ, тахво бо роҳҳои қаллобӣ дар Аврупо бо қорҳои қарзӣ дар як сол 400 миллион долларро аз як суратҳисоб ба суратҳисоби дигар мегузaronанд. Талафот аз вирусҳои компютерӣ бошад, дар Аврупо тақрибан 12 миллиард доллар ва ба вайрон намудани ҳуқуқи моликият миллиардҳо долларро ташкил медиҳад.

Тадқиқот нишон медиҳанд, ки бештари мамлакатҳо ва ширкатҳои ҷаҳонӣ ба воситаи технологияи компютерӣ, яъне шабакаи интернет маҳсулоте, ки истеҳсол мекунад, ба фурӯш бароварда, даромади хуб ба даст меоранд. Барои пешгирии мубориза бар зидди киберқиноят дар дохили ҳар як муассиса аз ҷиҳати амнияти ҷораи пешгирӣ бояд ба роҳ монда шавад.

Масъалаи махсусан шадиди амнияти иттилоотӣ чун ҷузъи муҳими амнияти миллӣ, дар заминаи пайдоиши қиноятҳои компютерӣ ва киберчанг-терроризм ба миён меояд.

Дар Кодекси қиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар 15 модда киберқинояткорӣ шаҳр дода шудааст ва ҷазо муқаррар гардидааст. Ҷар ҳамлаи террористӣ бо истифода аз шабакаи компютерӣ, мисли яроқ, таркиш, сӯзондан ё дигар амалҳо, ки ба ҳаёт ва саломати инсон зарар мерасонад ва ё боиси зарар ба моликият мегарданд, оқибатҳои вазнин дорад. Агар чунин амал бо мақсади халалдор кардани амнияти ҷамъиятӣ равона шуда бошад, муборизаи шадидро талаб мекунад.

ҚИНОЯТИ ҲАКЕРӢ

- ШАКЛИ НАВИ ТЕРРОРИЗМ

Дар назди Вазорати қорҳои дохила шуъбаи қор бо мубориза бо киберқиноят фаъолият дорад. Барои пешгирии чунин қиноятҳои фаъолияти шуъба назаррас мебошад. Аз ҷумла соли 2013 як гурӯҳ киберқинояткоронро дастгир намуданд, ки ба маблағи 300 ҳазор доллари ИМА ба як чанд ширкатҳо, ки дар Тоҷикистон фаъолият доранд, зарари молиявӣ расонидаанд. Дар солҳои ахир киберқинояткорон дар Тоҷикистон миллионҳо сомонино ба тариқи қаллобӣ азони худ карданд. Дар гузориши Озмоишгоҳи Касперский омадааст, ки Тоҷикистон дар даҳгонаи кишварҳо қарор дорад, ки аз шабакаи қосусии Net Trio зиён дидаанд.

Дар асоси ин тадқиқот, мо бештар ба таҳрири истилоҳи "терроризми ҳакерӣ" рӯ

Яъне чунин таъмаҷуиҳо дар почтаи электронии мо хеле зиёд ба қашм мерасанд.

Ин аст, ки дар таҳдиди зӯрварии терроризми ҳакерӣ бештари онҳо ба воситаи сомонаҳои муассисаҳо муайян мегарданд. Масалан, агар терроризми ҳакерӣ барои нест ё шикастани пароли як сомона талаш варзаду онро иваз кунад, мо маҷбур мешавем, ки аз сари нав сомона кушода, барои сохтан, суроға гирифтани ва дигар қорҳо ба маблағи аз 3000 то 4000 сомони сарф намоем. Дар баробар ин он муштариёно, ки аз сомонаи мо истифода мебаранд, аз даст медиҳем.

Зикр кардан бо маврид аст, ки бисёр муассисаҳо ва қорхонаҳои давлатӣ дар шабакаи умумиҷаҳонии интернет сомонаҳои худро доранд, ки дар ин сомонаҳо сохтор, маълумот ва ҳуҷҷатҳои меъёрию

ламент ва қорпоратсияҳо оварда расонд. Дар панҷ рӯзи аввали фаъолият ба маблағи 6,7 миллиард доллар дар ҷаҳон зарари моддӣ расонд.

Дар ҷаҳони имрӯза барои ҳифзи иттилооти компютерӣ, аз барномаҳои зиддивирусӣ истифода менамоем.

Киберқинояткорӣ дар тамоми дунё ба рамзҳои (парол) сомонаҳо, ба ҳамаи навъҳои иттилоот, аз ҷумла ба ҳуҷҷатҳои махфӣ давлатӣ дастрасӣ доранд ба ноқилҳои коммуналӣ зеризаминӣ, телефонҳои мобилӣ, сим-карта, сомонаҳо, почтаҳои электронӣ, сомонаҳои иҷтимоӣ ва дигар суроғаҳо низ дастрасӣ дорад. Чунки мо ҳамавақт бо шабакаҳои пайваст ҳастем. Инчунин қинояткорон метавонанд маълумоти шахсии бисёр истифодабарандагони шабакаро пайдо карда бо суроға, рақами телефон, почтаи электронӣ, сомонаҳои иҷтимоӣ ва ғайраҳо шинос шаванд ва дар бораи шахс, аз ҷумла ҳаёти қаррӯза маълумоти муфассал диҳанд.

Чи хеле, ки зикр шудааст, терроризми ҳакерӣ ба мисли вирусҳои компютерӣ дар шабакаи интернет паҳн шуда, ба харобкориҳо даст зада, маводи иттилоотии қандинсоларо ба нестӣ мебаранд. Терроризми ҳакерӣ ва терроризми киберқинояткорӣ гурӯҳҳои хурде буда, дар ҷомеа қиноятҳои зиёд содир мекунанд. Давлатҳои абарқудрат киберқинояткориро пас аз қиноятҳои шабакаи террористии Ал-Қоида ва Толибон хатарноктарин қиноят ном мебаранд.

Муқобил бо тамоюлҳои хатарнок ва баланд бардоштани самаранокии мубориза бар зидди терроризми киберчанг, мо бояд пешниҳодҳои зеринро зина ба зина иҷро намоем:

Итаъсиси воҳиди мубориза бо киберқиноят, ҳифзи маълумоти махфӣ, ҳимояи иттилоотӣ ва ҳамкорӣ бо онҳо;

Иташкили ҳамкории самарабахш бо давлатҳои хориҷӣ ва мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва ҳадамоти махсуси онҳо, инчунин ташкилотҳои байналмилалӣ, ки мубориза бар зидди терроризм ва қиноятҳои компютерӣ-ҳакерӣ трансмиллӣ хоҳад буд;

Итарбияи дурустӣ ҷавонон дар истифода аз технологияи компютерӣ;

Иҳимояи иттилооти махфӣи электронии муассисаҳои давлатӣ бе пайвасти компютер ба шабакаи интернет;

Ибарои пешгирии мубориза бар зидди киберқиноят дар соҳаи дохилии ҳар як муассиса аз ҷиҳати амнияти пешгирӣ бояд татбиқ намоянд.

Ҳамин тавр, қудратҳои асосии ҷаҳонӣ эътироф мекунанд, ки таҳдиди терроризми киберчанг як масъалаи мубрами глобалӣ мебошад ва моро зарур аст, ки дар якҷоягӣ бояд пешии ин гуна қинояткоронро гирем. Аз ин рӯ, ҳамкориҳои байналмилалӣ босамар дар пешгирӣ ва бартараф намудани оқибатҳои ҳамлаҳои киберчанг ва ҳакерӣ муҳим аст.

овардем. Зери терроризми ҳакерӣ ё терроризми компютерӣ шахсиятҳо ҳастанд, ки бештар қиноятҳоро дар шабакаҳои компютерӣ анҷом медиҳанд. Масалан, маблағи зиёдро аз як суратҳисоб ба суратҳисоби худашон ё наздиконашон мегузaronанд, бо иваз намудани логин ё пароли (рамз) суратҳисоби электронӣ, сомонаҳо, почтаи электронӣ, ҳазинаи электронӣ, вирусҳои хатарнокӣ дараҷашон баландро ба почтаи электронӣ ё ба суроғаи компютерҳо равона мекунанд. Бисёриҳо медонад, ки дар шабакаи интернет қинояткорӣ мавҷуд аст, лекин на ҳама бовар ба ин доранд. Чунки ба таҳдидҳо ва проблемагузориҳои онҳо то ҳол рӯ ба рӯ нашудаанд.

Яке аз масъалагузориҳои онҳо дар ин аст, ки бештари вақт ба почтаи электронии мо мактуби ношинос ворид мешаванд. Дар ҳоли қушодан бештари онҳо меғӯянд, ки "яке аз надикони шумо дар Амрико вафот кардааст ва дар суратҳисобаш ба маблағи 500 ҳазор доллари ИМА мавҷуд аст" ва суратҳисоби худашонро пешниҳод менамоянд, ки агар ба ин суратҳисоб ба миқдори 500 ё 600 доллари ИМА гузаронед, ҳуҷҷатҳои шуморо соз карда, маблағи дар боло зикршуда ро ба суратҳисобатон равон менамоем.

ҳуқуқи он қорхона дарҷ ёфтаанд. Солҳои охир мушоҳидаҳо нишон медиҳанд, ки бисёр сомонаҳо ва пойгоҳи маълумоти қорхонаҳои давлатӣ ва ғайридавлатӣ аз тарафи дуздони шабакавӣ нест ва иваз карда мешаванд. Рӯзҳои охир ба мо маълум гашт, ки баъзе аз пароли сомонаҳои давлатиро терроризми ҳакерӣ иваз карда, расму шиорҳои бо ном "Давлати ислонӣ" ё расмҳои фаҳшу фасодро гузошта, ба шаъну шарафи он давлат ё муассиса зиён мерасонад.

Чуноне ки маълум гашта истодааст қинояткорӣ ҳакерӣ дар тамоми дунё паҳн шудааст. Аз ҷумла сомонаҳои Facebook, NATO, Twitter ва як чанд сомонаҳои газетаҳои электронии ИМА-ро мавриди ҳуҷум қарор додаанд.

Киберчанг-терроризм ба мардум ва давлат мисли силоҳҳои ҳастай, бактериологӣ ва кимиёӣ таҳдид мекунад.

Масалан, аз тарафи терроризми ҳакерӣ вируси компютерӣ кашф карда мешавад, ки барои вайрон ва нест кардани иттилооти амнияти, иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва ғайра оварда мерасонад. Яке аз ин вирусҳо бо номи "I love you" дар шабакаи интернет аз 1 майи соли 2000 аз Осие, бо суръати бениҳоят баланд дар компютерҳои сайёра паҳн шуда, дар бисёр кишварҳои ҷаҳон ба нест кардани иттилоотӣ даҳсола, қатъи сохторҳои ҳокимият, пар-

Мо ва қонунгузорӣ

Ҳар қавму миллати соҳибфарҳанг вижагиҳои рафторҳои хешро дорост, ки бо ин махсусиятҳои хеш аз мардумони дигар кишвар фарқ мекунад ё эътирофу шинохта мегардад. Фарҳанги миллати мо низ ба гунае муназзам шудааст, ки чанде аз арзишҳои муҳиме, ки барои рӯзгори саодатманди инсон ва баробарии ҷамъият хизмат мекунанд, маҳз дар оила бунёдгузори мешавад. Аз ҷумла доштани фарҳанги ҳатмӣ будани риояи қонунгузорӣ, доштани назари неқ ба атрофиён, муҳаббату дӯстироҷо кардан дар андешаи фарзанд, одат қунондани ҷавонон ба меҳнати ҳалолу ободкорона, иззати меҳмонро доништан, эҳтиром кардани калонсолонро ба ҷо овардан, муҳаббат доштан ба омӯзиши илму хондани китоб, риояи одоб ва эҳтироми фарҳанги миллӣ, эҳтироми суннатҳои ниёгон ва дахҳову садҳо хислатҳои ҳуби дигар аз вижагиҳои соҳибтамаддунӣ ва фарҳангдории тоҷикон аст, ки ҳар волиде бояд аз кӯдакӣ дар зехни фарзанд онҳоро ҷо кунад.

МАЪЛУМ АСТ, ки кӯдак то ба мактаб рафта бештар аз ҳама зерӣ таъсири ҷаҳоншиносиву маърифати падар ва гузашта аз он ҳам зерӣ таъсири ирсият ва тарбияи модар мебошад. Муқаддасоти модарӣ ва оиладорӣ ҳуб, бешак фактори истиқрор ва рушди на танҳо хонавода, ҳатто давлат буда, нахустин хишти тарбия ва маърифати инсонӣ, ки баъдан тӯли умр муқаррароти ахлоқии ҳар як шахс мегардад, маҳз дар оила гузошта мешавад.

Дар шароити имрӯза зарурат ба миён омада, ки барои модарон, ки тақдири ояндаи миллату давлат, яъне тақдирӣ шаҳрванди ояндаи миллат ба ҷаҳоншиносиву маърифати онҳо вобаста аст, муносибатҳои иҷтимоӣ бо онҳо низ бояд бознигарӣ шаванд.

Шояд зарур бошад, ки ниҳодҳои зидаҳли давлатӣ, аз ҷумла Кумитаи кор бо занон ва оилаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳамкорӣ бо Парлумон ҳуҷҷатҳоеро таҳия бисозанд, ки тибқи он барои омода кардани модарони дар тарбият шоиста ва ё волидон аз лиҳози идроку ҷаҳонбинӣ ҷавобгӯ ба тақозои тарбия дар рӯзгори муосир, тадбирҳои мушаххас роҳандозӣ бигарданд. Яъне, махсус модаронро ба таълимоти ҷирфай, ки фарҳанги ахлоқӣ дар маркази он аст, фаро бигаранд. Ба фаъол шудани институтҳои пажӯҳишӣ ва барномаҳои таҳқиқотӣ дар мавриди оила ва тарбияи насли нав тибқи талаботи замони муосир замина гузоранд. Таҳкурсии муосиру илмӣ институтҳои иҷтимоии оиладориро фароҳам биёранд.

Нақшу рисолати волидон дар тарбия, хоса маҷмӯи вазоифи модарон дақиқан мушаххас ва дуруст ташвиқ, тарғиб ва ташреҳ шаванд. Зеро танҳо бо таъкиди он, ки модар бояд тарбиятгар бошад ё бо ҷазо додану ҳукм кардани онҳое, ки аз уҳдаи тарбияи фарзанд набаромадаанд, масъалаҳо ҳал намешаванд. Агар Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи масъулияти падару модар дар тарбияи фарзанд" чун ҳама гуна асноди ҳуқуқӣ хислати иҷборӣ дошта бошад, чораи дигари муассир шояд ин роҳҳои гуногуни ҳавасмандгардонист, ки тарзи муосири амалӣ кардани онро бояд дарёфт. Масалан муқаррар кардани кадом як имтиёзҳои барои оилаҳо, ки фарзандони шоиста ба воя расонидаанд.

Бархе бар ин назаранд, ки аз замони қабули ин қонун

гирди ҳубу ҳалим ва ҳунарманде ба воя расад. Вале имрӯз аз суҳбатҳо бо муаллимон, аксаран дарк месозӣ, ки мактаб нақши тарбиятгариро бештар бар дӯши волидон мепартояд. Дуруст аст, ки ду тараф дар ин масъала бояд бо ҳам тавъам кор кунанд. Вале гап сари он аст, ки тарбия бояд аз ҷониби ашхоси соҳибмаърифат анҷом дода шавад. Оё волидоне, ки шояд худ саводи казиви маърифат надоранд, аз уҳдаи тарбияи дурусти фарзанд мебароянд ё не, масъалаи хеле ҷиддист.

Охир кӯдакон танҳо муталлиқи як оила нестанд, ё шогирди як устоду як мактаб маҳсуб намешаванд. Онҳо насли ояндасозе ҳастанд, ки бояд масъулияти фардои ин миллату меҳанро бар дӯш бигаранд. Масъала сари он аст, ки тарбиятгар бо чӣ кӯлборе онҳоро ба сӯи фардо раҳсипор месозад? Бо кадом ҳазинаи донишу тарбия қадам ба ҷониби фардо мегузоранд? Ин масъалаҳо аз зумраи масъалаҳои стратегии давлатианд, на баҳси чандрӯзи мактабу оила, ки бояд ҳарду ҷониб ҳам хуб дарк карда бошанд, ки пойдевори имрӯзро баҳри фардо месозанд.

Агар каме ба қафо нигариста, перомуни баъзе аз равандҳои оиладорӣ тоҷикӣ ва мушкилоти оиладорӣ дар давраҳои охир андешаронӣ кунем, пас бояд нахуст ба масъалаи ворид гаштани бархе аз озодиҳо ба ҳаёти мо ва хосатан роҳ ёфтани баъзе аз равандҳои нав ба зиндагии оилавиамон низ мавриди баррасӣ ва омӯзиш қарор бигаранд.

"Озод будан" дар бархе аз муносибатҳо, ба хонаводаи мо чӣ тавр роҳ ёфт? Оё арзишҳои "демократӣ"-яӣ фарбӣ, ки гоҳе

ба ҳаёти мо таҳмил мешуданд ва ё тавассути ҷаҳонишавӣ якбора вориди ҳаёти шахсиямон гаштаанд, ба арзишҳои миллӣ, расму ойин ва суннатҳои хонаводагӣ мувофиқат мекарданд? Агар "ҳа", пас то кадом андоза? Оё воқеан зану мард бо дарки он, ки онҳо дар як ҷомеаи озод зиндагӣ доранд, сарфаҳм рафта тавонистанд, ки баъзе аз ин озодиҳо, агар дар маҳдудии арзишҳои хонаводагӣ нагунҷанд, чӣ таъсире ба ҳаёти шахсии онҳо дорад? Оё насли ин давру замон метавонистанд дар замони сарфаҳм бираванд, ки фарҳанги ноозмудаи бегона дар рӯзгори то ин дам суннатии мустақари онҳо чӣ таҳаввулоте ба бор меорад? Инро ҷомеашиносон бояд қабл аз ҳама биомӯзанд ва дар ин замина бо шаҳрвандон кор бурда тавонанд. Ин талаботи давраи гузариш буд, ки мо ин марҳаларо ҳанӯз пурра паси сар накардаем. Ин масъаларо бояд хурд нашуморем ва бояд ҳатман дар пайи ҳаллаш бошем.

Ҳамчуноне, ки мушоҳидаҳо нишон медиҳанд ва аз назари баъзе андешамандон ҳам мо гӯё каме дар ин "озодӣ"-ҳо дар масоили оила, ба анархия ҳам расидем. Яъне, баъзе касон марзҳои озодиро ба суръате берун рафтанд, ки дигар онҳоро барқарор кардан ғайриимкон намоянд. Албатта бо ин гуфтаҳо мо зидди демократия ва ё озодӣ дар оиладорӣ нестанд, вале демократияро нодуруст фаҳмидан ва аз он ба дараҷаи анархия истифода кардан, дар хонаводаҳо беасар намегузарад.

Боиси зикр аст, ки маҳз бо ҳамин хотир Сарвари давлатамон борҳо ва гаштаю баргашта таъкид медоранд, ки дар демократикунонии ҷомеа мо бояд аз фарҳанги миллӣ, расму ойин ва суннатҳои аҷдодии хеш дур нагардем, онҳоро муқаддам шуморем ва кӯркӯрона ба демократияи фарб тақлид насозем.

Як масъалаи норушан ва мушкилзои замони муосир он аст, ки ба оиладорӣ мо таъсири вижа дорад ин новобаста ба манъ кардани қонунҳо ва ҳатто тибқи Сарқонун роиҷ будани якҷаникоҳӣ дар кишвар, дар оиладорӣ муосири мо меъёрҳо худсарона дигар гаштаанд. Воқеияти рӯзгор ин аст, ки баъзан қонунгузорӣ поймол ва меъёрҳои нонавишта ҷойгузини онҳо мегарданд. Мо ҳамоно бар андешаи онем, ки оиладорӣ кори фардии одам аст? Вале оила ин асоси ҷомеа ва пойдевори давлат аст. Оила ин яке аз самтҳои сиёсати иҷтимоист, ки бесарусомонӣ дар он, боиси хараҷу мараҷ дар ҷомеа мегардад. Вале мутаассифона, аксаран чашмӯоямон ба ин гуна масъалаҳо пӯшидаанд.

Дар суҳбати аксарӣҳо дармеёбем, ки дузанагӣ ва ё бисёрникоҳӣ ва мушкили муҳоҷирати меҳнатӣ ду сабаби асосии ноустувории оилаҳо аст. Онҳо чанд далели оддитаринро ном мебаранд. Дузанагӣ нахуст эътимодно дар хонадон мешиканад. Ба фардои зиндагии хеш бовар надостани зан, ки яке аз сутунҳои оила аст, масъалаи хеле ҷиддиест дар зиндагӣ.

Оё насли ин давру замон метавонистанд дар замони сарфаҳм бираванд, ки фарҳанги ноозмудаи бегона дар рӯзгори то ин дам суннатии мустақари онҳо чӣ таҳаввулоте ба бор меорад? Инро ҷомеашиносон бояд қабл аз ҳама биомӯзанд ва дар ин замина бо шаҳрвандон кор бурда тавонанд.

ИЛА ТАРҶИ ДОШТЕМ?

Зеро зан бе боварӣ ба фардо наметавонад рисолати ҳамсарӣ ва модарии худро садоқатмандона ва пурра иҷро намояд. Дар натиҷа яке аз шахсутунҳои истиқрори хонадон "мешиканад" ва пояи оила суст мешавад.

Асабонияти зиёд дар оилаҳое, ки зарбаи бисёрникоҳиро хӯрдаанд дар рӯзгори мо натиҷаҳои ноғувори зиёде ба бор овардаанд. Садоқат мисол метавон овард, ки занон дар ин ҳол даст ба худкушӣ задаанд, гирифтори чандин бемориҳо гаштаанд, ё хонавайрон мондаанд. Аз миён рафтани дӯстдорӣ миёни зану шавҳар бошад ба фарзандон ҳатман таъсири манфӣ мерасонад. Рашки зан ва ё бепарвоии мард ҳамсаронро водор мекунад, амалҳое намоянд, ки эҳтиромро тарафайнро дар хонадон аз миён бубарад.

Барои онҳое ҳам, ки ба истилоҳ зани дуюманд, низ рӯзгори осудаву ширин ваъда намешавад. Азбаски онҳо, ба мустақамии хонаи худ эътиод надоранд, ба зиндагии оилаи асосии мард мунтазам халал ворид месозанд, ҷангу ҷанҷол мехезонанд, ҷодугариву душманӣ мекунаанд. Ин ҳама низоъҳои фардӣ ҳасанд, ки дар умум ба ҷомеа, албатта таъсиргуздоранд.

Мушкилоти зиёде дар иртибот ба дузанагӣ, ки ҷомеа кайҳо ба он одат ҳам кардааст, солҳост, ки садди роҳи устувории оилаҳо мешаваду ин масъала ҳалли худро, мутаассифона, то ҳол наёфтааст.

Чашм пӯшидан аз зуҳуроти бисёрникоҳӣ ва нодида гирифтани мушкилоти занони қонунӣ, яъне мушкилоти рӯҳи-

ву моддии онҳо, ки ба хоҳири ниғаҳдошти оила хомӯширо пеша кардаанд, ба ҳукми одат даромадааст. Албатта ин масъала проблемаҳои зиёде ба дунбол дошту мушкили зиёде дигаре низ дорад, ки мутаассифона, то ин вақт кам касонро ба ташвиш оварда аст. Мушкили дигари ба ин масъала тавъам ин беҳуқуқии занҳои дуюм ва фарзандони онҳо аст, ки агар дирӯз онҳо кӯдак буданд, имрӯз аллакай 15-20 солаанд. Фардо бошад масъалаи тақсими мероси падар аксари онҳоро домангир буда, балоҳои зиёде дигаре ба дунбол дорад, андеша доранд, дар ин маврид ҳуқуқшиносон.

Ба қиддияти масъалаи занони ғайриникоҳӣ аз лиҳози қонун ва фарзандони онҳо бовар накардани мақомоти зидаҳл ҳам боз мушкилоти зиёдеро дар пай дорад. Дар ҳоле ки Сарқонуни кишвар бисёрникоҳиро манъ карда қонунгузорию мо онро ҷиноят (моддаи 170-и Кодекси ҷиноии ҚТ) мешуморад, садоқату ҳазорон занҳои дуюму сеюм ва фарзандони онҳоро фардо чи мушкилоти дигар интизор аст, ақаллан имрӯз бояд андеша кард. Вале бо ин қадар ҳуқуқшиносон, вакилон ва дигар ниҳодҳои масъул гӯё касе пайи ҳалли ин тарафи масъалаҳои оилавӣ лоақал дар Соли оила намегардад, дар ҳоле, ки ҳуқуқҳои оилавӣ як қисмати аъзами илми ҳуқуқшиносиянд.

Дар маърифати хонадорӣ мо бо эҳтиром муҳаббат ва шоду хурсанд зиндагӣ кардани зану шавҳар ва фарзандону пайвандон чун расми хуб

арҷ гузошта мешуд. Вале аз гуфтан то амалӣ кардани он роҳ тӯлонист. Бо муҳаббат зиндагӣ кардан худ аз худ ба вучуд намеояд онро дар ниҳоди инсон тавре дар боло зикр кардем, бояд аз кӯдакӣ тарбия кард. Дар хонае, ки муҳаббат нест, ишқи ломакон тавлид мегардад, мегӯянд гузаштагони мо. Ин гуна дарси ҳаёти ва садҳо ба ин монанд пандҳое, ки ба мустақамии оила асос шуда метавонанд, дар мисоли зиндагии волидону аҷдодон бояд дар ниҳоди фарзанд тавассути тарбия ҷо карда шавад. Ва тавассути қонунҳои навиштаву наонавишта побарҷо бимонад. Такрори зиндагии волидон, аз ҷониби фарзандон мисоли санҷидашудаест, ки таҷрибаҳои ҳаёти борҳо собиташ кардааст. Яъне таҷрибаи гузаштаи хуби оиладорӣ тоҷиконро бояд ҳифз кард. Аммо оилаҳои пинҳониву ошкорӣ замони муосир ба фардоиён чӣ меросе бояд вогузоранд? Такрори онро?

Набояд фаромӯш кард, ки барои мардуми мо аз ҳад зиёд таъсиргузор будани муҳит ё андешаҳои атрофиён дар рӯзгори хонаводагӣ аз як тараф таъсири манфӣ дошта бошад, аз ҷониби дигар манфиат ҳам дорад. Зеро оилаи хуб дар ҷомеаи суннатии мо ин обрӯ, мақом ва эътибори одамон маҳсуб мешавад.

Садоқат ба ҳамсар яке аз шартҳои асосии истиқрори оила буда ҳаст. Инро ҳам никоҳи расмӣ ва ҳам фарзияти никоҳи мусулмонӣ дар тавлиди оила тақозо дорад. Дар ҳоле, ки ин садоқат аз ҳар ду ҷониб риоя бигардад ва бо риштаҳои муҳаббат пайванди мустақам дошта бошад, оила ҳатман бобақову воқеан асоси ҳар як ҷомеа мегардад. Аммо дар ҳолати мушкилоти мавҷудаи зикргашта ва начустани роҳи ҳалли он дар бораи кадом садоқат метавон ҳарф зад? Ба ин хотир барои мустақам кардани пояҳои оиладорӣ мо месазад дар Соли оила ва умуман барои тамоми умри ҳамсарӣ рӯз ё моҳи муҳаббат ва садоқат эълон кард, ки он ҳамасола чун як арзиши муҳими рӯзгори хонаводагӣ риоя бигардад. Аммо то кадом андоза ва бо кадом роҳ метавон ба чунин як иқдоми бунёдии истиқрори оила умед баст, суолест матраҳ.

Низоми оиладорӣ муосир назари тоза илмӣ, асоснок санҷидашуда ва дар доираи ҳуқуқҳои инсон заминаро барои дарёфти зиндагонии пурсаодату шоиста тақозо дорад, ки мӯътақидем ин масъала аз назари яке аз шоҳаҳои ҳокимияти давлатӣ ва ниҳоди олии қонунгузорӣ, дур нахоҳад монд.

Ё шумо андешаи дигар доред?

Хуринисо АЛИЗОДА

Вобаста ба мавзӯ

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд" дуввумин санади ҳуқуқиест, ки лоиҳаи он ба муҳокимаи умумихалқӣ пешниҳод карда шуда, аз ҷониби Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул гардидааст.

НАҚШИ ҚОНУНИ МИЛЛӢ ДАР БУНӢДИ ОИЛАИ СОЛИМ

ТАЪЛИМУ тарбияи фарзанд, хулқу атвори вай яке аз масъалаҳои муҳими ҷамъиятӣ буда, имрӯз диққати аҳли ҷомеаи моро ҳамачониба ба худ ҷалб намуда, дар ин самт қабули Қонуни ҚТ "Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд" амри воқеӣ, саривақтӣ ва зарурӣ мебошад. Қобили зикр аст, ки муаллими нахустини ҳар як инсон модари ӯ буда, аввалин маротиба кӯдак маҳз аз забони падару модар худ меҳрубонӣ ва ё норозигиро нисбат ба рафторҳои худ мешунавад ва эҳсос менамояд. Таҷрибаи ҳазорсолаи инсоният исбот кардааст, ки ашхоси маъруфе, ки мо имрӯз аз онҳо ифтихор мекунем, маҳз тарбияи аввалинро аз модар гирифтаанд ва ин натиҷаи кӯшишу заҳмати модарони бомаърифати онҳо мебошад. Ин нуқта ҳамеша дар мадди назари Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон қарор дорад, аз ҷумла дар яке аз суҳбронҳои бахшида ба муносибати Рӯзи Модар қайд намуданд: "Нақши модарону занон дар таҳким ва рушди ҷомеа, бунёди оилаи хушбахт, таълиму тарбияи фарзандон ва афзоиши эътибори хонадон ниҳоят муҳиму арзишманд мебошад".

Оилаи устувор маҳз бо туфайли муносибати тарафайни падару модар ва фарзандон пойдор гардида, беҳамто ва аввалиндараҷа буда, падару модар, ки ташаббускори ташкили оила мебошанд, бояд ба тарбияи фарзанд диққати ҷиддӣ диҳанд. Маҳз Соли оила эълон гардидани соли 2015 аз он шаҳодат медиҳад, ки оила пояи асосии устувории ҷамъият аст ва ҷомеаи инсонӣ бидуни оила вучуд дошта наметавонад ва аз дараҷаи маърифатнокӣ ва некӯахлоқии оилаҳо дар кадом сатҳи инкишоф қарор доштани ин ё он ҷомеа ва давлат муайян карда мешавад.

Дар Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд" тамоми меъёрҳое, ки метавонанд ба тарбияи дурусти фарзанд мусоидат намоянд, пешбинӣ карда шуда, вазифаи падар ва модар, давлат, ниҳодҳои давлатӣ ва ҷомеаро дар тарбияи фарзанд муайян намуда, барои баамалбарории онҳо заминаи ҳуқуқӣ гузоштааст.

Бо тартиби қонунгузорӣ аз ҷониби давлат пешбинӣ гардидани чунин меъёр бори дигар падару модаронро масъул месозад, ки аз таълиму тарбияи фарзанди худ дар канор намонда, аз мазмуни таълимоте, ки фарзандони онҳо дар муассисаҳои таълимӣ мегиранд, огоҳ бошанд ва онҳоро дар рӯҳияи бунёди оилаи солим тарбия намоянд.

Бунёди оилаи солим, таълиму тарбияи фарзандони нақӣ, соҳибмаърифат, дорои ахлоқи нек, ватандӯст ва дар маҷмӯъ ба вучуд овардани шароити зиндагии арзанда ва инкишофи озодонаи ҳар як инсон мақсаду мароми давлати мо мебошад.

Сӯҳроб БАРОТОВ,

корманди Дастгоҳи Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳуқуқшиноси дараҷаи якум

Боло бурдани сатхи маърифати ҳуқуқии аҳоли, ба хусус дастрасии мардум ба кафолатҳо ва хизматрасониҳои иҷтимоии саривақтӣ, эътибори хоса додан ба мурочиату қабули шаҳрвандон ва инчунин чустучӯи роҳҳои ҳалли мушкилоти дар ин самт ҷойдошта аз вазифаҳои муҳими мақомотҳои давлатӣ аст. Дар баробари ин ташкилотҳои ҷамъиятӣ низ дар болоравии сатхи маърифати ҳуқуқии мардум саҳм мегузоранд. Вобаста ба ин мавзӯ сӯҳбате доштем, бо роҳбари ташкилоти ҷамъиятии "Хуршеди зиндагӣ" Шучоат Ҳасанова.

- Хошишмандам бигӯед, ки саҳми ташкилотҳои ҷамъиятӣ дар болоравии сатхи маърифати ҳуқуқии аҳоли ба хусус қишри ниёзманди ҷомеа чӣ гуна аст?

-Қабл аз он, ки ба саволи Шумо посух гӯям, як нуктаро зикр карданӣ ҳастам, ки дар

заррас андеша шуданд. Дар ин замина роҳандозӣ гардидани лоиҳаи нави СММ Занон - "Устувории волоияти қонун ва ҳуқуқи инсон бо мақсади густариши ҳуқуқ ва имкониятҳои одамон дар Тоҷикистон"-ро, як қисми муҳими ҷамқорӣ номидан мумкин

миқёси ноҳияҳо ба хотири устувор гардонидани хизматрасонӣ дар соҳаҳои иҷтимоӣ барои занон, бақайдгирии ҳуҷҷатҳои ҳолати шаҳрвандӣ, ҳамчунин пурзӯр намудани сиёсати гендерӣ ва базаи қонунгузорӣ равона гардидааст. Лоиҳа дар асоси механизмҳои тарҳрезӣшуда,

«ХУРШЕДИ ЗИНДАГӢ» ТАРҒИБГАРИ МАЪРИФАТИ ҲУҚУҚӢ

замони соҳибистиқлолии кишварамон ба хусус таи даҳсолаи охир бо дастури супоришҳои Сарвари давлат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ислоҳоти соҳаи қонунгузорӣ ва таҷдиди соҳаи ҳифзи иҷтимоии аҳоли ба роҳ монда шуда, аз ҷониби давлату ҳукумат ва мақомоти қонунбарори кишвар дахҳо қонунҳо ва санадҳои меъёрӣ-ҳуқуқӣ қабул карда шуданд, ки ба талаботи меъёрҳои ҷаҳони муосир мувофиқат мекунад.

Аз мушоҳидаҳо бармеоянд, ки маърифати ҳуқуқии қишри ниёзманди ҷомеа беҳбудиро талаб мекунад ва дар ин самт ба дастрасии сифати хизматрасонӣ онҳо ниёз доранд. Дар ин маврид ба роҳ мондани принципи равзанаи ягонаи қабули шаҳрвандон ва тарғибу ташвиқи қонунҳо дар ҳалли ҳарчи бештари муаммоҳои ҷойдошта мусоидат мекунад.

Аз ин ҷост, ки вазифаи асосии ташкилотҳои ҷамъиятӣ дар ҷамқорӣ бо мақомотҳои давлатӣ мусоидат намудан дар ҳалли мушкилот ва густариши ҳуқуқи имкониятҳои аҳоли мебошад.

- Дар мавриди ҷамқорӣ ташкилотҳои ҷамъиятӣ, аз ҷумла "Хуршеди зиндагӣ" бо сохторҳои мақомоти давлатӣ чӣ андеша доред?

- Таҷрибаи чандсолаи "Хуршеди зиндагӣ" ва дигар ташкилотҳои ҷамъиятӣ дар доираи ҷамқорӣ марбут бо сохторҳои давлатӣ нишон дод, ки тавассути баргузорӣ ва роҳандозии лоиҳаҳо ва гузаронидани чорабиниҳои маърифатӣ ҳуқуқӣ дар амалӣ гардидани ислоҳоти соҳаи ҳифзи иҷтимоӣ, баланд бардоштани сатхи маърифати ҳуқуқии аҳоли дар Ҷумҳурии Тоҷикистон тадбирҳои на-

аст, ки яқоя бо "Хуршеди зиндагӣ" ва мақомоти маҳаллии давлатӣ амалӣ мегардад.

- Мақсади ин лоиҳа аз чӣ иборат аст ва дар қадом минтақаҳои Тоҷикистон амалӣ мегардад?

-Лоиҳа пеш аз ҳама барои таъмини амалиявии Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи пешгирии зӯрварӣ дар оила" аст, ки он бештар ба дарёфти роҳу услух ва санҷиши механизмҳои нави иҷроӣ қонуни зикргардида, тавассути омӯзишу таҷқиқот дар ноҳияҳои интихобшуда, густариши маърифати ҳуқуқии аҳоли, ҳамзамон баҳри баланд бардоштани масъулият ва уҳдадорӣҳои волидайн, умуман шаҳрвандон оиди бақайдгирии саривақтии ҳуҷҷатҳои аввалиндараҷа, ба мисоли зодномаву шиносномаҳои миллӣ, дастрасӣ ба хизматрасониҳои сифатноки ҳифзи иҷтимоӣ ва дигар намудҳои хизматрасонии ҷамъиятӣ барои қишри ниёзманду осебпазир, ба хусус занону духтарон, оилаҳои муҳоҷирони меҳнатӣ нигаронида шудааст.

Лоиҳаи мазкур дар ноҳияҳо ва ҷамоатҳои хосторӣ аз ноҳияҳои тобеи марказ ноҳияи Рашт бо фарогори ҷамоатҳои деҳоти Б.Раҳимзода, Н.Махсум, Ҳоит, Тағоб ва аз вилояти Суғд ноҳияи Гонҷӣ - ҷамоатҳои деҳоти Ғазантарак, Яхтан, Ваҳдат, Исмоили Сомонӣ амалӣ карда мешавад.

Мавриди зикр аст, ки амалиявии лоиҳаи СММ Занон-"Устувории волоияти қонун ва ҳуқуқи инсон бо мақсади густариши ҳуқуқ ва имкониятҳои одамон дар Тоҷикистон" инчунин баҳри ислоҳоти соҳаи идорақунӣ дар

яъне ташкили гурӯҳҳои занони мушоҳидакор, гурӯҳи корӣ дар ҷамоатҳо ва шӯрои ҷамоатҳои ноҳияҳои интихобшуда амалӣ мегардад, ки тавъам ба сиёсати давлат ва мақсаду мароми он мебошад.

-Қадом вазифаҳои асосӣ дар раванди тадбиқи лоиҳаи мазкур амалӣ мешаванд?

-Дар мавриди аввал мехостам ёдрас шавам, ки лоиҳа идомаи натиҷаҳои самарабахшудани судманди лоиҳаи СММ Занон "Гендер ва идорақунӣ демократӣ дар рушд - манзури хизматрасониҳои аввалиндараҷа ба занон дар Тоҷикистон" аст, ки дар шаҳру ноҳияҳои интихобшудаи вилояти Суғд дар давоми солҳои 2010-2013 роҳандозӣ гардида буд. Дар доираи иҷроӣ лоиҳаи зикршудаи СММ Занон гурӯҳи занони мушоҳидакор созон дода шуд, ки он чун модели нави ҷамбастагӣ ва ҷамқорӣ байни аҳоли ва мақомоти давлатӣ дар ҳалли муаммоҳои пешорӯи занон, беҳтар намудани сифати хизматрасониҳои иҷтимоӣ худро муаррифӣ намуд.

Яке аз вазифаҳои асосии лоиҳаи нави СММ Занон ин ҳалли масъалаҳо ва мушкилоти қишри аҳолии ниёзманд ва оилаҳои муҳоҷирони меҳнатӣ дастрасӣ ба хизматрасониҳои босифати ҳифзи иҷтимоӣ ва бақайдгирии асноди ҳолати шаҳрвандӣ, пешгирии хушунат дар оила ва роҳҳои воқуниш ба ҳолатҳои зӯрварӣ, поймол кардани ҳуқуқи занон, инчунин мустақкам намудани ҷамқорӣ байни сохторҳои дахлдори давлатию ташкилотҳои ҷамъиятӣ бо таъмини иштироки фаъоли онҳо дар марҳилаи омода намудани тадбирҳо, мониторинг ва амалигардонии онҳо мебошад.

- Қадом самтҳои фаъолият

ти худро дар доираи лоиҳаи нав муҳим меҳисобед?

- Ба андешаи ман самтҳои асосии фаъолияти лоиҳа дар доираи вазифаҳои он муайян карда шудааст. Ин пеш аз ҳама тариқи баргузори чорабиниҳои гуногун ва ба роҳ мондани корҳои тарғиботиву ташвиқотӣ дар ноҳияҳои интихобшуда оид ба устувории маърифати ҳуқуқии аҳолии ниёзманд дар бораи ҳуқуқ ва имкониятҳои ояшон дар соҳаҳои ҳифзи иҷтимоӣ ва хизматрасонӣ, қайди асноди ҳолати шаҳрвандӣ, пешгирии хушунат дар оила, роҳ надодан ба ҳолатҳои зӯрварӣ ва поймол кардани ҳуқуқи занон амалӣ карда мешавад.

Самти дигари фаъолияти мо ин санҷиши механизмҳои амалиявии Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи пешгирии зӯрварӣ дар оила" тавассути ҷамоатҳои фаъолияти намояндагони Раёсати корҳои дохила, шӯъбаҳои кор бо занон ва оила дар маҳаллаҳо ва дигар субъектҳои, ки қонун муқаррар кардааст, ҳамчунин мустақкам намудани низомии воқуниш дар ҳолати зӯрварӣ дар оила бо воситаи Марказҳои иттилоотӣ ва машваратии ноҳияҳо, гурӯҳи занони мушоҳидакор ва Раёсати ягонаи хизматрасонӣ ва иттилоотӣ ба нақша гирифта шудааст.

Илова бар ин самти дигари тадбиқи вазифаҳои лоиҳаи нав ин баланд бардоштани малакаи маҳорати корбарии масъулини Марказҳои иттилоотӣ ва машваратии ноҳияҳо ва ёфтани роҳҳои баргузори маслиҳатҳои мобилӣ баҳри беҳтар намудани хизматрасониҳои ҳуқуқӣ ва кӯмак ба занони ниёзманд мебошад. Инчунин дуруст ба роҳ мондани фаъолияти гурӯҳи занони му-

шоҳидакор баҳри санҷиши поймол шудани ҳуқуқи занон, беҳдошти манфиат ва имкониятҳои бонувон дар ноҳияҳои хосторӣ, ташкили платформаи муколамаи байни гурӯҳи занони мушоҳидакор, ташкилотҳои ҷамъиятӣ, фаъолон, ҷавонон, намояндагони шӯрои уламои дин ва ҷомеаи шаҳрвандӣ дар муҳокимаи муаммоҳо ва афзалиятҳои қишри ниёзманди ҷомеа, аз ҷумла занону духтароне, ки дучори хушунат гардидаанд мувофиқи мақсад арзёбӣ мегардад.

Яке аз самтҳои дигари тадбиқи лоиҳаи мазкур ин дастгирии маърифатӣ ва таҳассусии намояндагони ҳадамоти калидӣ, ки хизматрасониҳои давлатиро дар самти сабти асноди ҳолати шаҳрвандӣ, шиносномадидӣ, ҳифзи иҷтимоӣ, ҷимояи ҳифзи ҳуқуқро ба уҳда доранд амалӣ карда мешавад. Дар ин замина созон додани платформаи муколамаи ҷамоатҳои фаъолияти шарикон ва беҳтар намудани сифати хизматрасониҳои барои занони ниёзманд дар ноҳияҳои хосторӣ ба нақша гирифта шудааст.

Ёдовар шудан мехоҳам, ки лоиҳаи СММ Занон-"Устувории волоияти қонун ва ҳуқуқи инсон бо мақсади густариши ҳуқуқ ва имкониятҳои одамон дар Тоҷикистон тавассути ҷамқорӣ муштараки ташкилотҳои ҷамъиятӣ ва мақомоти давлатӣ, ҳамчунин шӯъбаҳои кор бо занон ва оила, шӯъбаҳои сабти асноди ҳолати шаҳрвандӣ, раёсат ва шӯъбаҳои корҳои дохила, ВАО, ташкилотҳои ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ дар ноҳияҳои хосторӣ бо дастгирии молиявии Вазорати корҳои хориҷии давлати Финландия роҳандозӣ карда мешавад.

Маҳкамбой КАРИМОВ

Ёри дихед!

Ба идораи ҳафтанома марди маъюбе ба умеди дарёфти ёри омад. Дар рафти суҳбат маълум шуд, ки ӯ Баҳруддин Ғафуров, сокини кӯчаи Чомини шаҳри Душанбе аст. Маъюби гурӯҳи яқум буда, бо аҳли оилаи худ дар манзили, ки ба Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон тааллуқ дорад, иҷора мешинад. Ба ҳукми тақдир дар ин хонавода 4 фарзанди дигар ҳам маъюбони гурӯҳи дуҷум мебошанд.

Ҷар амали хайр бозгашт дорад

БАХРУДДИН, ки бо асобағал хастаю бемадор ворида коргоҳи мо шуда буд, пас аз андаке нафас рост кардан гуфт, ки зиндагии аҳли оилааш асосан аз ҳисоби маошу даромади фарзанди маҳрумашон Ғафуров Ҷамшед буд, ки то дами марги фочеавӣ дар ротаи таъминоти ҳифзи тартиботи ҷамъиятии баталёни Воҳиди махсуси Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон хидмат мекард. Тавре падари ин ҷавони ғурамарг изҳор дошт, Ҷамшед ҳамчун старшинаи милитсия аз ҷумлаи хидматчиёне буд, ки вазифаи таъмини беҳатарӣ ва амният дар самти ҳаракати мақомоти давлат ва меҳмонони олиқадри ба кишвар омадари иҷро мекард.

Аз ноомади кор, ин узви фаъоли коргари хонаводаи қариб ҳама маъюб дар садамаи нақлиётӣ, ки 26 августи соли 2012 дар роҳи Душанбе - Ваҳдат ба вуқӯъ омад, ҷон бохту аҳли оила ва пайвандонашро дар ҳолати басо вазини рӯҳиву иқтисодӣ гузошт.

Бо гузашти вақт ва бо тавачҷуҳ ба саҳтиҳое, ки ба сари ин хонадон омад, сарвари оила бо номае ба Президенти кишвар муроҷиат карда, аз ӯ хоҳиш намуд, ки бо дарназардошти маъюбии аҳли хонавода ва мушкилоте, ки дар пардохти иҷорапулӣ доранд, манзили, ки иҷора мешинанд ба ин оила тухфа шавад.

Тавре Б. Ғафуров гуфт, Мақомоти иҷроияи ҳукумати маҳалли ҳокимияти давлатии шаҳр дар посух ба ин муроҷиат, ки аз Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба онҳо расида буд, ба таври хаттӣ эълон кард, ки "мутаассифона, мақомоти намоёндагӣ ва иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар шаҳри Душанбе ваколати роӣгон додан ва ё тухфа кардани ин манзилро надорад".

Пас аз дарёфти ҷавоб сардори ин оилаи маъюбон тавонист, ки бо мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии шаҳр мулоқот намуда, арзашро рӯ ба рӯ баён кунад.

Раиси шаҳри Душанбе М.Убайдуллоев зимни вохӯри бо Б. Ғафуров бо баёни ин нукта, ки аз вазъияти саҳти маъюбони оила бохабар аст, саховатмандӣ нишон дод ва изҳор дошт, ки дар сурати харидории ин манзили зист 15 фоизи арзиши онро шаҳрдорӣ пардохт мекунад.

Акнун ин масъала ворида марҳалаи нав шудааст. Манзили сеҳонагии ба шакли иҷора дар ихтиёри Б. Ғафуров буда, бо масоҳати 88,74 метри мураббаъ бо арзиши барқароршуда 151140 (яксаду панҷоҳуяк ҳазору як саду чил) сомонӣ (тақрибан беш аз 20 ҳазор доллар) нархгузорӣ гардидааст.

Хонаводаи Б. Ғафуров, ки айни ҳол ягон нафари коргар надорад, моҳона 674 сомонӣ иҷорапулӣ ва хароҷоти дигарро пардохт мекунад ва имкони ҷамъ овардани маблағ барои хариди ин манзилро надорад.

Тамоми нафақае, ки аҳли хонавода аз ниҳодҳои ҳифзи иҷтимоӣ дар як моҳ дарёфт мекунад, 620 сомониро ташкил медиҳад. Баҳруддин меғӯяд, дар пешбурди зиндагӣ ва пардохти иҷорапулӣ ҳармоҳа шахсони хайрхоҳ мадад мерасонанд. Ҳеҷ қадоме аз аҳли ин хонавода бо вучуди саҳтиҳои рӯзгор талбандагӣ намекунад ва ин амалро ба шаъни худ муносиб намендонад.

Аммо ӯ ва аҳли оилааш умедворанд, ки одамони сарватманд ва саховатпеша, ки бовар дорад, дар кишвар хеле зиёданд, ба мадади онон мерасанду барои харидани ин манзил ба қадри тавон мадад ва мусоидат мекунад.

Мо ҳам бо интишори маълумот дар мавриди ҳисоби бонкии ин хонавода муҳтоҷу ниёманд, умедворем, ки шахсони дилсӯзу тавонманд барои ҷамъ овардани ин маблағ ба қадри имкон мадад мерасонанд.

Худованд ҳам ба таври фаровон дар сураҳое аз китоби Қуръон бар подошу сабои зиёди ҷар амали нек ва аз ҷумла аҳамияти саховату садақа бамаврид таъкид кардааст:

"Онон, ки шабу рӯз амволи худро пинҳон ва ошкор садақа мекунад, подошашон назди худованд аст, на бимнок мешавад ва на андуҳгин."

(Сураи Бақара, ояи 274)

НИШОНА ВА ҲИСОБИ БОНКИИ ИН ХОНАВОДА ЧУНИН АСТ:

Банк получатель: Отделение № 04 ГСБ РТ, "Амонатбанк"-и ноҳияи Сино
МФО 350101626
Корсчет: 2040297231664
ИНН) 040006719
Расчетный счет: 20216972300001104000
Вклад до востребования
Ғафуров Баҳруддин
Онҳое, ки ба таври мустақим бо ин хонавода дар робита будан меҳоянд, метавонанд бо шумораҳои телефонҳои 93 410 35 00 ва 985 03 04 90 занг зананд.

С.ЮСУФ

Воқуниш

Дар ҳама давру замон хурофот монеи пешрафти ҷомеа буда, аз байн бурдани он дари илму маърифатро ба рӯи омма боз мекунад. Дар мусоҳиба бо раиси Анҷумани Рӯдакӣ, узви ҳайати мушовараи ҳафтаномаи "Тоҷикистон" Масъуди Миршоҳӣ, ки 17 ноябр дар нашрияи "Минбари халқ" ба таъри расид, баъзе ҷанбаҳои хурофоту таассуб миёни мардуми мо бозгӯ шудааст.

ХУРОФОТ МОНЕИ ПЕШРАВИСТ

Ҷ дар хусуси баъзе муллоҳои дунёпараст дуруст гуфтааст, ки агар саҳмашонро гиранд чизеро ҳалол меғӯянд, агар ба онҳо мафиат нарасад ҳукм мебароранд, ки ҳаром аст. Аммо набояд фаромӯш кард, ки олимони худотарс низ ҳамеша буданду ҳоло ҳам ҳастанд, ки ҳаққиро ба ягон пулу мансаб иваз намекунд. Аммо ба хулосаи Миршоҳӣ, ки "ҳунар ва варзиш ҷойгузини мазҳаб шавад", розӣ буда наметавонам. Миршоҳӣ тавре худаш иқдор шудааст, аз лиҳози атеистӣ чунин баҳо додааст. Як шахс метавонад ҳам талаботи мазҳабро риоя кунад ҳам ҳунарманд ва фарҳангӣ бошад. Масалан, Малайзия, ки аз давраи роҳбарии Маҳатҳир Муҳаммад омӯзиши исломро дар макотиб бо омӯзиши фанҳои дақиқи табиӣ баробар ба роҳ мондааст, дар мубориза бо хурофот ҳам пирӯз шуду дар технологияю тиббу кишоварзӣ ҳам пеш рафт. Аз ин рӯ пешниҳоди "мардум бояд бо хирадмандӣ дар мазҳаб пеш раванд" дурусттар аст.

Ҷамчунин хулосаи Миршоҳӣ дар хусуси он, ки "Пули Ватикан кӯмакпулӣ мешавад, аммо аз Макка харҷи истироҳати шайхҳо" то андозае ҷой дорад. Зеро на ҳама исрофкориҳои арабҳо аз ҳисоби пули ҳаҷ аст. Миллионерҳои араб (аз АМА, Қатар, Кувейт, Арабистони Саудӣ, Баҳрайн) аз ҳисоби пули нафтӯ газ дар кишварҳои Аврупою Амрико ва Ҳиндустону Маврикий кайфу сафо ва исрофкорӣ мекунад. Зеро аксари онҳо бо

"Намоз бигзоред, бандагонро неқӯдоред ва аз Худо битарсед дар қори (муносибат бо) занон!" Ғазолӣ ҷамчунин ин ҳадисро аз Расули Акрам мисол овардааст: "Ҷар марде, ки дар бадҳӯии зани худ сабр кунад, Ҳақ Таъоло вайро музде мисли он бидиҳад, ки Айюб алайҳисаломро дода буд. Ва ҷар зане, ки ба бадҳӯии шавҳари худ сабр кунад, Ҳақ Таъоло вайро савобе мисли савоби Осия (зани Фиръавн) бидиҳад".

Ба таъкиди Ғазолӣ хубии хулқ (танҳо) он нест, ки ранҷи худ аз вай боз дорӣ (ба зӯрварӣ роҳ надиҳӣ), балки он аст, ки ранҷи ӯро таҳаммул кунӣ ва дар ҳоли сабуксорӣ ва хашми зан ҳилм (мулоиматӣ) биварзӣ.

Адаби дигар он аст, ки мард бояд бо зани худ шӯхию бозӣ кунад, то дили ӯ хуш шавад. Пайғамбар (с) бо занон мазоқу шӯҳӣ мекарданд. Омадааст, ки бо Оиша (с) дар давидан мусобика менамуданд. Рӯзе Оиша дар давидан аз Расули Худо (с) пеш гузашт. Дафъаи дигар Расулulloҳ (с) пеш гузаштанд ва гуфтанд: "Ин ба ҷои дафъаи гузашта" (яъне, ҳисоб баробар шуд). Дар ҳаба омадааст, ки Расулulloҳ (с) хушмаништарини мардумон буд бо занони худ. Ҳатто боре аз Ҳабашистон гурӯҳи ҳунармандон омада буданд, ки рақсҳои ҳарбӣ мекарданд. Расули Худо (с) аз Оиша (р) пурсиданд, ки майли тамошо дорӣ? Ва худ он ҳазрат мусоидат карданд, ки Оиша рақси онҳоро тамошо намояд. Ҳазрати Муҳаммад (с) фармудаанд: "Комилтарини мардумон

Ҳиндустону Покистонро ба сохтмони масҷид дар Исломобод нисбат додааст, ки аз ҳақиқат фарсаҳҳо дур аст. Покистону Ҳиндустон се маротиба бо ҳам ҷангидаанд, ки сабабаш қазияи Кашмир аст. Ин ҷанг 27 октябри соли 1947 баъди ба иёлоти Ҷаммуву Кашмир ҳамлавар шудани артиши Ҳиндустон оғоз шуд. Ҷанги сеюми Ҳиндустону Покистон соли 1971 анҷом ёфт ва он боиси аз Покистон ҷудошавии Бангладеш гардид. Масҷиди Шоҳ Файсал, ки Миршоҳӣ онро мисол овардааст, соли 1986 баъди 15 соли ба анҷом расидани ҷанги сеюми Ҳиндустону Покистон сохта шуд. Соли 1966 вақте ки шоҳ Файсал ибни Абдулазиз ас-Сауд ба Исломобод сафар кард, дар ин шаҳри навбунёд сохтани масҷиди калонро ният намуд. Соли 1969 барои лоиҳаи масҷид озмуни байналмилалӣ эълон шуд, ки дар он меъмори 17 мамлакат 43 лоиҳа пешниҳод карданд. Лоиҳаи меъмори турк Видот Даюлаӣ бештар мақбули ҳакамон гардид. Сохтмони масҷид соли 1976 (баъди 5 соли итмоми ҷанги Ҳиндустону Покистон) оғоз шуда, соли 1986 анҷом ёфт. Ин масҷид як шохҷорӣ бузурги меъмори буда, аз санги мармар зиёд истифода бурда шудааст. Дар дохили масҷид ва саҳни он то 300 ҳазор нафар намоз меҳонанд. Ҷар сайёҳе, ки ба Исломобод меояд, дар баробари дида ни боғҳои "Домани кӯҳ" ва "Шакарпарӣён" масҷиди Шоҳ Файсалро низ зиёрат мекунад. Масҷиде, ки аз ҷониби давлати Қатар дар шаҳри зебои Душанбе қомат хоҳад афрохт, дар ба-

вучуди араб ва миллионер буданашон саводи кофии динӣ надоранд.

Миршоҳӣ дуруст пешниҳод кардааст, ки зиёрати "хонаи Худо бояд маҷонӣ (беул) бошад". Аммо ба ҳама як хел баҳо додан дуруст нест. Дар Арабистони Саудӣ низ сармоядорони худотарс зиёданд, ки ба ҳоҷиён ҷои хобу ғизои беул медиҳанд. Тамоми сол дар шаҳрҳои Маккаю Мадина мошинҳои пур аз ғизою нӯшобаҳои хайриявино дидан мумкин аст. Табобатхонаҳои беул низ ҳастанд.

Ба андешаҳои Миршоҳӣ дар бораи Имом Ғазолӣ розӣ шуда наметавонам. Машхуртарин асари Абӯҳомид Муҳаммади Ғазолӣ "Эҳёи улуми дин" аст. Дар он китобест бо номи "Одоби никоҳ", ки се боб дорад: Боби аввал "Дар тарғиби никоҳ", боби дуҷум "Дар ақди никоҳ" кардан" ва боби сеюм "Дар одоби зиндагӣ кардан".

Ғазолӣ дар боби сеюм таъкид кардааст, ки мард бояд дар ҳамсардорӣ 12 одоро риоят кунад. Яке аз адабҳои он аст, ки бо ҳамсари худ хушмуомила бошад, зеро Ҳақ таъоло фармудааст, ки "Ва ӯширу хунна бил маъруфи". (яъне, бо занон ба неқӯи зиндагонӣ кунед). Охири чизе, ки Пайғамбар (с) васият фармуд, се ҷумла буд, ки онро то забонаш аз гуфтор мондан меғуфт:

аз рӯи имон хушахлоқтарини онҳо аст бо аҳл (оила, ҳамсар)-и худ".

Ғазолӣ таъкид намудааст, ки мард бояд дар нафақаи аҳли аёли худ эътидол (муътадилӣ)-ро риоя намояд. Набояд, ки нафақа танг дорад (хасисӣ намояд) ва набояд, ки исроф кунад. Балки миёнаравӣ (сарштакорӣ) намояд. Ҷамчунин зикр намудааст, ки мард набояд барои худ ғизои махсус тайёр кунад ҳамсарашро аз он бебаҳра созад. Хулоса Имом Ғазолӣ дар 22 саҳифа бо мисол овардани оятҳои Қуръон ва аҳодиси наваӣ одоби муомила ба занонро баён намудааст. Дар ягон ҷо нагуфтааст, ки зан пас аз харгӯшу хук бошад. Танҳо дар як ҷо ин ҳадиси ҳазрати Муҳаммад (с)-ро мисол овардааст: "Нагунсор шуд ғуломи зан". Инро Расули Худо (с) ба он сабаб гуфт, ки чун мард занро дар ҳавою ҳаваси ӯ фармонбардорӣ кунад, ғуломи ӯ бувад ва нагунсор шуда бошад.

Ба андешаи ман Миршоҳӣ дар баҳо додан ба Ғазолӣ ба мулоҳизаи ифрот роҳ додааст. Аз ҷанбаҳои ахлоқии Ғазолӣ баҳра бурдан ягон ҷои бадӣ надорад. Баҳравар шудан аз илму технологияи қадид хуб аст ва худро бо зевари ахлоқӣ ҳамида зинат додан ин хубиро мукамал мекунад.

Дар ҷои дигар Миршоҳӣ ҷанги

робари ибодатгоҳ буданаш ба ҷои динии сайёҳон табиӣ хоҳад ёфт. Танҳо калонтарин масҷиди Осиёи Марказӣ буданаш боиси тавачҷуҳи зоирон хоҳад буд.

Миршоҳӣ зимни ҷавоб гардонидан ба саволи охири рӯномаи нагорон аз як ҳодисаи бюрократӣ ва бо коррупсия омехта ёдовар шудааст. Чанд нафар хонадони, ки мусоҳибаи мазкурро мутолиа кардаанд "ширкати бандсозӣ"-ро ресмонбарорӣ фаҳмидаанд. Ҳол он ки дар ин ҷо сухан дар бораи сохтани нерӯгоҳи обӣ менамояд. Бо 100 миллион доллар мумкин буд, ки як нерӯгоҳи миёнаи обӣ сохта шавад. Дар он сурат боз 1 миллиард квт. соат нерӯи барқи дигар ба иқтисодии энергетикӣ кишвар илова мешуд. Наход масъулон сармоягузори ба пой худ омадари 6 моҳ мунтазир намоянд? Миршоҳӣ дуруст гуфтааст, ки дар дигар кишварҳо ба ин гуна лоиҳаҳо дар 24 соат посух мегардонанд. Мутаассифона, тамаҷҷӯи, саҳлангорӣ ва бемасъулияти баъзе мансабдорон кишвари моро аз чунин лоиҳаҳои муҳим бебаҳра мегардонад. Хуб мешуд, ки мақомоти зидди фасод чунин мансабдоронро муайян карда, дар доираи қонун гӯшмол диҳанд.

С. АМИНИЁН

КАЛОМИ РӢҲБАХШ ҲАМ ДАВОСТ

- мегӯяд роҳбари Маркази саломати шаҳрии рақами 10 Сабзаали Муродов

СОЛҲОЕ, ки Сабзаали дар мактаби миёнаи рақами 4-и ба номи Мирзо Султони ноҳияи Муминобод таҳсил дошт, падараш коргар буду модараш ҳамчун хоҳари шафқат дар бемористон хидмат менамуд. Албатта, падараш эътибори ба худ хос дошт, вале модари азизашро одамон барои корманди тиббӣ буданаш зиёда эҳтиром менамуданд. Аз ҳамон замон дар дили Сабзаали нисбат ба ин касб меҳру муҳаббати самимӣ пайдо гардид. Ва ҳангоме ки соли 1999 мактабро бо баҳои хубу аъло хатм намуд, худӣ ҳамон сол ба До-нишгоҳи давлатии тиббии ба номи Абӯали Сино дохил шуд.

Сабзаали имтиҳоноти нимсолаи аввалро бомуваффақият супурда, тасмим гирифт, ки аз оғоз таҳсилро бо кори амалӣ пайваста пеш барад, то нозуқиҳои ин илми инсонпарвариро ҳарчи беш дарк намояд. Барои ин ҳадаф вай дар ниҳоди худ андешид: "он тавр бояд кор бикунам, то дарди бемор дарди ман бошад". Бо чунин мақсад Сабзаали дар Маркази саратоншиносии тоҷик ба сифати бародари шафқат муваззаф гардид. Дар рӯзи аввали кор ӯро навбатдор таъин намуданд. Ин барояш боварию эътимоди баланд ҳисоб мешуд. Сабзаали тамоми вазифаҳои худро анҷом дода, ба беморон дорухоро тақсим намуд ва мувофиқи нишондоди табибон дигар дастурҳоро низ иҷро кард.

Нимашабон дари утқи табибон кӯфта шуд ва марде ба Сабзаали чунин муроҷиат намуд:

-Духтур, ёри расонед, зани ман дар ҳолати марг аст!
Ин суҳанони илтиҷоомез масъ-

улияти Сабзаалиро боз ҳам баландтар бардошт. Ӯ шитобон ба палата омада, ҳолати беморро муоина кард ва қабл аз ҳама ҳарораташро санҷид. Сипас суҳанони рӯҳбахше гуфт. Сабзаали аз модар омӯхта буд, ки доруи аввалин ба бемор ин каломии рӯҳбахш аст. Ва ҳамон солҳои наврасӣ ба қисми бемор сӯзандору гузаронданро низ ёд гирифта буд.

-Ҳеҷ боке нест, - гуфт Сабзаали ба бемор, - ҳозир вазъияти шумо бехтар мешавад.

Ва тавсияи духтурро бо диққат мутолиа намуд.

-Боварӣ дорам, ки пагоҳ бо пой худатон роҳгардон мешавад, - тасалли дод Сабзаали.

Дар ҳақиқат баъди гузаронида ни ду навъи сӯзандору ҳолати бемор каме рӯ ба бехбудӣ овард ва нафаскашиаш мурағаб гардид.

Тули шаш-ҳафт соли коромӯзӣ бисёр воқеаҳо дар ёди Сабзаали нақши абадӣ бастаанд.

Боре ҷавоне модари худро аз шаҳри Турсунзода барои муолиҷа ба назди табибони беморхонаи саратоншиносӣ интиқол дод. Ҳолати модар хеле вазнин буд, фишори номуътадиле дошт. Ҷавон модари беморашро ба ҳоли худ гузошта, ба кучое гайб зад.

- Мо аз рӯи имкон дорую давое пайдо намуда, фишори қисми модарро ба эътидол овардем, - мегӯяд Сабзаали. - Лекин ин эътидолшавӣ ба зӯри дору ва муваққатӣ буд. Бинобар ин барои муолиҷаи бемор боз якчанд навъ дору зарурат дошт, ки алҳол дар беморхона мавҷуд набуданд. Ба ҳаҷин ваҷҳ чун он ҷавон пайдо шуд, ба вай нусхаи давоҳоро пешниҳод намудам.

Ҷавон ҳолати андаке хуби модарашро дида, чунин изҳор кард:

-Модарам хуб шудааст, ин дорухоро даркор нестанд ва ман ӯро ба хона мебарам.

Табибон ба ин майли ӯ иҷозат надоданд, аммо ҷавон бо исрор забонхат навишта, модари худро ба хона бурд.

Пас аз се рӯз он ҷавон ба бемористон гириёну нолон омада, аз фавти модараш хабар дод.

-Ҳазор афсӯс, ки ман фикри шумо, духтуронро нафаҳмидам. Дар хона фишори модарам якбора поён фурумад ва мо ҳеҷ илоҷе наёфтем...

Ба ҳаҷин минвол Сабзаали аз овони ҷавонӣ роҳҳои пурпечутоби зиндагӣ омӯхту номарди баъзе мардонро бидид. Ва дар дил содиқан савганд ёд кард, ки пешаи интихобкардаашро амикан омӯзад ва бо тамоми ҳастии хеш бар халқи азизаш хизмат намояд. Бо ҳаҷин нияти воло Сабзаали соли 2005 донишгоҳро бо ихтисоси табиби узвҳои дохила хатм кард. Фаъолияти ӯ ҳамчун духтури терапевт дар Ҷамъияти дорои масъулиятш маҳдуди "Олива-факел"-и шаҳри Маскав оғоз гардид. Ду соли кор дар ин шаҳри бузурги олам донишу маърифати ӯро боз ҳам амиқ ва ҷаҳонбинияшро васеъро фарохтар намуд.

Соли 2007 Сабзаали Ҳукматович ҳамчун табиби амрози дохилаи Маркази саломати шаҳрии рақами 9 хизмат намуда, баъди чанде ҷонишини директори ҳаҷин муассиса ва моҳи июни соли 2013 директори маркази зикргашта муваззаф гардид.

Сабзаали Ҳукматович дар ин вазифа бар дӯши худ масъулияти

калонеро эҳсос намуда, ба теъдоди зиёди сокинони пойтахти ҷумҳурии хизмати тиббӣ мерасонд. Ӯ бо маҳорати баланди кордонӣ ва садоқат ба касб ҳамкорони худро барои ҳифзи саломати мардум сафарбар мекард.

-Дар арафаи Ҷашни истиқлоли Ватан-4 сентябри соли 2013 дар ҳаёти ман рӯйдоди нотақдор ба амал омад, - мегӯяд Сабзаали Ҳукматович, - дар ин рӯз Сардори давлат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бинои нави Маркази саломати шаҳрии рақами 9-ро ифтитоҳ намуда, ба муносибати рӯзи муборак ба мардум тӯҳфа карданд. Ҳамчунин Пешвои миллат дуои нек дода, таъкид намуданд, ки ҷавонон сабзанду камол ёбанд. Ин суҳанони Ҷаноби Олӣ ба ман фараҳмандии кӯрхон хуб басте рӯҳбаланд сохтанд.

Фаъолияти муваффақонаи Сабзаали Ҳукматовичро ба инобат гирифта, моҳи майи соли 2015 ӯро роҳбари Маркази саломати шаҳрии рақами 10 таъин намуданд. Ин муассисаи тиббӣ дар шаҳри Душанбе яке аз марказҳои калонтарини саломатӣ ба ҳисоб рафта, ба 76 ҳазору 319 нафар аҳолии хизмати тиббӣ мерасонад.

Дар Маркази саломати шаҳрии рақами 10 кори муомилаю муоинаи беморон ба усули фаъолияти автоматӣ гузаронида шудааст.

Хушбахтона, имрӯз дар Марказ 27 маҷмӯи компютер мавҷуд аст, ҳикоя мекунад С. Муродов, табибони оилавӣ аз онҳо моҳирона истифода мебаранд. Мо бо ширкати ҚММ "Адад" оид ба мурағаб сохтани ҳуҷҷатҳои тиббии муассиса-

мон бо меъёрҳои имрӯз муқаррар намудаи Вазорати тандурусти Ҷумҳурии Тоҷикистон шартнома дорем. Бемор чун ба сабтгоҳи марказ муроҷиат намояд, номи ӯ феврал ба компютер ворид мешавад. Тавассути ин табиб оғоҳӣ меёбад, ки дар ҳуҷраи то қабули табибон бемор ҳузур дорад ва дар оинаи компютер маълумоти зарурӣ дар хусуси ҳарорат, фишори бадан, қад, вазни вай маълум мегардад.

Ин маълумот ба табиб ёри мерасонад ва пас аз қабули бемор роҳҳои муолиҷа осон мекунад. Табиб дар охир кулли маълумотро ҷамъбаст намуда, табобати беморро зина ба зина ба роҳ менамояд.

Кулли кормандони марказ 380 нафар буда, 174 нафари онҳо узви Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон мебошанд. Боз 24 нафар табибон омода ҳастанд, ки дар рӯзҳои наздик ҳаёти худро ба ин ҳизби соҳанда ва бунёдкор пайвастанд. Ҷаласаҳои созмони аввалияи ҲХДТ тибқи оиннома мунтазам барпо гашта, ҳизбиёнон ҳамвора аз лиҳози ғоявӣ ғайи менамоянд.

-Дар Маркази саломати шаҳрии рақами 10 табибони соҳибмаърифати пуртаҷриба фаъолият доранд ва онҳо ба савганди Сино садоқатманданд, - изҳор менамояд С. Муродов, - муассиса бо таҷҳизоту сомони муосир пурра таъмин буда, ҳар субҳ мо беморонро бо чеҳраи қашода ва суҳанони нағз пешвоз мегирем, зеро медонем, ки доруи аввалин каломии рӯҳбахш аст!

Бахтиёри МУРТАЗО

Машварат

Дар семинари дурӯзае, ки дар мавзӯи "Омӯзиши масоили иттилорасонӣ дар бораи "Ташаббуси шаффофият" дар соҳаи истихроҷ (ТШСИ)" баргузор шуд, аз ҷумла ин масъала ҳам мавриди баҳс қарор гирифт.

МАҚСАДИ асосии ин давраи омӯзиш, ки бо иштироки кормандони радио, телевизион, матбуот ва расонаҳои интернетӣ доир шуд, омодагӣ барои ошно кардани ҷомеа бо раванди "Ташаббуси шаффофият" дар соҳаи истихроҷи Тоҷикистон, оғоҳӣ доштан аз Стандарти байналмилалӣ таъмини шаффофияти даромад аз захираҳои табиӣ буд.

Барои иштирокчиёни семинар тавзеҳ шуд, ки Стандарти байналмилалӣ таъмини шаффофияти даромад аз захираҳои табиӣ ташаббусе аст, ки имкон медиҳад иктишоф ва истихроҷи маъданҳои зерин назорат бошад ва тамоми даромадҳо аз ин соҳа бо ёрии гурӯҳи бисёрҷонибаи тарафҳои манфиатдор ташхис шаванд.

Ҷаҳонгир Аҳмадов, мушовири масъалаҳои техникаи котиботи миллии ТШСИ ҚТ гуфт, ки бисёре аз рӯзноманигорон то кунун дар бораи ин раванд оғоҳии кам доранд ва фақат дар ин бора аз кучо чизе шундидаанд. Дар ҷараёни омӯзиш ба кормандони ВАО имкон фароҳам гардид, ки бо мадади мураббӣ ба ботаҷриба паҳлӯҳои мавриди тавачҷуҳи ин тарҳро барои худ боз кунанд.

Муттаҳасисони мавзӯ ба ширкаткунандагони ин давраи омӯзиш мафҳуми "Ташаббуси шаффофият" дар соҳаи истихроҷ"-ро

Тоҷикистон чӣ қадар тилло ва нуқра дорад? Оҳан чӣ?

Омӯзиши роҳҳои таъмини шаффофият дар соҳаи истихроҷ

шарҳ дода, Меъёри Стандарт ва Талаботи ТШСИ-ро мавриди таҳлил қарор доданд. Вазифаи асосии давраи омӯзиши кормандони соҳаи иттилорасонӣ фаҳмондани маъно ва ҳадафи ТШСИ ва аз ин тариқ фароҳам кардани шароити бехтар барои ошно кардани ҷомеа аст.

Давраи омӯзиш бо раҳнамоии мутахассисони соҳаи ТШСИ аз Маркази омӯзиши Аврупо - Осие баргузор шуд. Ташаббуси мазкур бо риояи Стандарти байналмилалӣ дар ҳамаи кишварҳои, ки онро дастгирӣ кардаанд, амал мекунад. Ҳоло беш аз 30 кишвари дунё, аз ҷумла аз давлатҳои аъзои ИДМ - Қазоқистон, Қирғизистон ва Озарбойҷон қонунгузории худро ба ТШСИ мутобик кардаанд.

Ҷумҳурии Тоҷикистон раванди ҳамроҳшавӣ ба ташаббусро июни соли 2011 оғоз карда, августи ҳамон сол 21 ташкилотӣ ҷомеаи шаҳрвандӣ тарафдорӣ худро аз ТШСИ изҳор намуданд ва Иттифоқи созмонҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ Шаффофият барои рушдро ташкил доданд.

Пайвастанӣ Тоҷикистон ба ин Ташаббус аз он ҷиҳат дорой аҳамият аст, ки баҳши истихроҷи кишварамон захираҳои азим до-

рад. Агарчӣ нишондиҳандаи имрӯзаи соҳаҳои истихроҷ нисбат ба дигар кишварҳои минтақа андак бошад ҳам (3,07 дарсади Маҳсулоти миллии дохилӣ ва 4,2 дарсади даромади буҷети давлатиро ташкил медиҳад), аммо дар сурати оқилона ва дуруст идора шудан ин бахш метавонад дар оянда ба яке аз соҳаҳои асосии иқтисод табдил ёбад.

Ҳоло дар ин соҳа фақат 5,18

дарсади аҳолии машғули кор буда ва онҳо 23 дарсади маҳсулоти содиршавандаро истихроҷ менамоянд.

Баҳши истихроҷи ҚТ зиёда аз 600 кон ва 800 намунаи маъданҳои фонднокро дар бар мегирад. Баҳше аз ин кону маъданҳо ошкор, таҳқиқ ва қисман барои азхудкунӣ санҷиш тайёр карда шудаанд.

Ин конҳо дорой канданиҳое ба монанди ангишт, сурб, руҳ, мис, висмут, сурма, симоб, металлҳои асил, оҳан, волфрам, молибден, нафт, газ, стронсий, шпати плавик, намаксанг, бор, сангҳои орошӣ, аз ҷумла мармар, сангҳои нимгаронбаҳо ва гаронбаҳо, сангҳои дар баҳши сохтмон ҳамчун масолеҳ истифодашаванда мебошанд. Дар маҷмӯъ Тоҷикистон беш аз 50 намунаи маъданҳои арзишнокро дорад.

ТШСИ эътилофи ҳукумат, ширкатҳои машғул ба истихроҷи маъдан, ҷомеаи маданӣ, сармоягузoron ва созмонҳои байналмилалӣ аст, ки раёсати он (иборат аз 18 нафар) ҳар ду сол дар як ҷаласаи умумӣ аз нав интихоб мешавад.

Аммо ба саволҳое, ки дар оғози ин матлаб гузоштем, аз "Аввалин ҳисоботи миллии оид ба татбиқи ташаббуси шаффофият дар соҳаҳои истихроҷи дар Ҷумҳурии Тоҷикистон", ки дар ин семинар муаррифӣ гардид, метавон посух пайдо кард. Бино ба гузориши воридшуда дар ин китоб, ҳоло захираҳои нуқра зиёда аз 100 ҳазор тонна буда, калонтарин маъдани нуқрадод Конимансури Калон иктишоф ва барои истихроҷ омода шудааст.

Дар ин кон беш аз 70 ҳазор тонна тилло ва зиёда аз 90 дарсади захираи кашфшудаи нуқраи ҷумҳурии мавҷуд аст.

Мо кони оҳани Шоҳқадамро дар шимолӣ мамлакат дар қаторкӯҳи Қурамин дорем, ки захираи маъдани он чанд миллион тоннаро ташкил мекунад.

Солех ЮСУФОВ

Маҷмӯаи тозанашири "Маориф - гарави пешравии ҷомеа", ки ахиран бо мусоидати ташкилоти байналмилалӣ "Диалог Аврусиё" бо теъдоди 2 ҳазор нусха нашр шуд, аз ҷумлаи китобҳои ба назари мо зарурӣ аст, ки хеле зуд аз сӯи донишмандон ва аҳли маорифи кишвар пазируфта хоҷад шуд. Ин маҷмӯае иборат аз мақолаҳои арзишманд дар бораи чор чехраи барҷастаи илму адаби тоҷик - А. Дониш, С. Айни, В. Ғафуров ва М. Турсунзода буда, хидматҳои ин шахсиятҳоро ба шеваи нав ва танҳо дар ҷиҳати тавсияи илму маориф бозтоб мекунад.

Чор чехраи ошно дар як китоб

МАҚОЛАИ "Андешаҳои маорифпарварӣ ва ислохотҳои Аҳмадмадму Дониш", ки оғози ин маҷмӯа аст, бо қалами Ҷамшед Ҷӯрабоев, доктори илмҳои таърих навишта шуда, ақидаҳои мутафаккир ва ҷойгоҳи ӯро ба унвони саромади ин ҷараён дар Осиеи Марказӣ мавриди таҳқиқ қарор додааст. Муҳаққиқ бар ҳақ таъкид карда, ки "Мероси маънавии халқи тоҷик баҳри беканори илму дониш буда, омӯзиши он дар нимаи дуҷуми асри 19 яке аз сарчашмаҳои боэътимоди миллии пайдоиш, таҳаввул ва ташаккули маорифпарварӣ гардид." Муҳаққиқ аз ҳамин зовия ба таҳлили мавзӯи пардохта навиштааст, ки "Аҳмади Дониш ва пайравони ӯ ақида доштанд, ки "агар аз муассисаҳои давлатӣ маъмурони золиму нодон хорич шаванд ва дар идораҳо "низому зокун (қонун) ҳоким гардад, ҳаёти мардуми заҳматкаш рӯ ба беҳбуд меорад, ҷомеа пеш меравад..." Ин нукта қабл аз ҳама вазъи сиёсӣ иҷтимоӣ ва ҳолати таълиму тарбияи он замонро пеши назар ҷилвабар месозад.

Муҳаққиқ дуруст афзудааст, ки "... Дониш ҳамчун шахси пешқадам аз сафарҳои худ ба Русия таҷрибаи зиёди илмӣ ва фарҳангӣ бардошт. Ӯ симои барҷастаи мунавваре буд, ки дар натиҷаи омӯзиши илму адаб, фарҳанги миллии ва бардоштҳои маънавий аз ҳаёти Аврупо мактаби эҷодии худро ба вучуд овард." Сабаби навишта шудани "Рисола дар назми тамаддун ва таовун" - қисми таркибии китоби "Наводир-ул-вақоъ" - аз қавли худи А. Дониш чунин тавзеҳ мешавад: "Ба туйфайли эътибори донишам бо ҳокимону сарлашкарон робита доштам. Вале дидам, ки онҳоро тамаллуққорони луқмаҷӯӣ ихота кардаанд, аз онҳо канор гирифтаам. Агар амир хоҷад, ки ман машғулияти илмии худро гузошта ба дастгоҳи давлатӣ ба хидмат пардозам, дар идоракунии давлатӣ чун дигар давлатҳои системаи муайяне бояд ҷорӣ шавад... Азбаски ҷорӣ кардани тартибот дар байни ўзбекҳо (мангитиён) мушкил аст, дар рисолае принсиҷҳои идораи аморат ва мамолики Аврупоро баён мекунам."

Ҷои дигар ба нақл аз ин рисола омадааст: "Оммаи халқ дар салоҳ ва фасод тобеи ҳоким ва подшоҳанд, агар ҳокимро бар наҳҷи салоҳ бинанд, ҳама дар салоҳ рағбат намоёнд... агар аз ӯ фасод мушоҳида кунанд, ҳама дар шурур ва фучур кӯшанд..." (саҳ. 39).

Тавзеҳоти ҷолибе дар мавриди сафарҳои А. Дониш ба Русия ва бардоштҳои аз дидору мулоқот бо аъён ашрофи рус ва шахсиятҳои фарҳангии ин кишвар баён шуда, ки низ тавачҷуҳи хонандаро ба худ мекашад.

Мақолаи "Аз фаъолияти омӯзгории Садриддин Айни" навиштаи олими пухтакор Аъламхон Кӯчаров, бо нигоҳе ба таърихи маорифи тоҷик аз даврони Хусрави Сосонӣ (531-579 м.) оғоз ёфта, замони истилои араб ва асрҳои баъдиро дар бар мегирад.

Муҳаққиқ нигоштааст: "Дар

асри 15 ва ибтидои асри 16 Самарқанд чун маркази илму фарҳанг шуҳратёр гардида буд, ба дараҷае, ки аз мамолики исломӣ ба он ҷо толибилмон гирд меомаданд ва иддае аз онҳо фарзандони табақаҳои меҳнаткаши аҳолӣ буданд." Аммо дар асрҳои баъдӣ вазъият дар мадрасаҳои Самарқанд ва Бухоро чандон хуб набудаст.

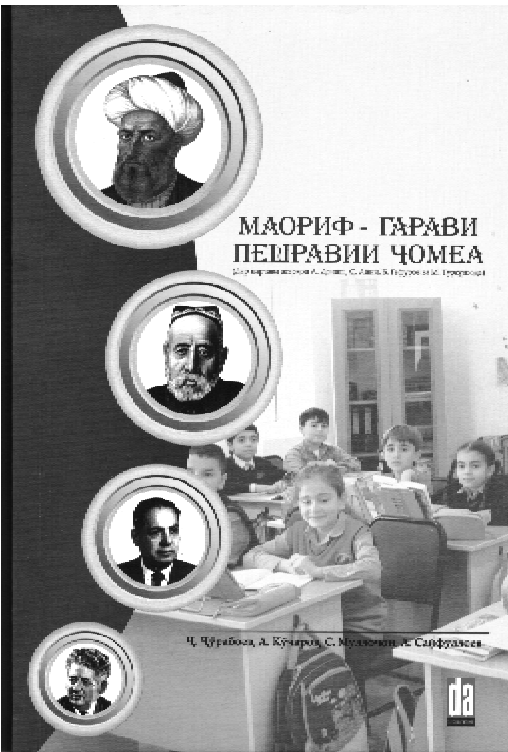
Ба хусус дар даврони ҳокимияти Абдулфайзхони Аштархонӣ (1708-1847) мадрасаҳои ин ду шаҳр вайронро валангор шуда буданд. Муаллиф бо истинод ба навиштаҳои Садриддин Айни зикр карда, ки "дар ин аҳд мадрасаҳои Самарқанд подаҳона ва мадрасаҳои Бухоро ғарибхона гардида... ҳуҷраҳои шакли сағонаҳои вайронро гирифта буданд". Таҳсил дар мадрасаҳои Бухоро 19 сол давом мекард ва толибилмон дар як сол 6 моҳ (аз 22 сентябр то 22 март) ва дар як ҳафта 4 рӯз (шанбе, якшанбе, душанбе, сешанбе) дарс меҳонданд. Айни солҳои 1890-1906 дар мадрасаҳои Мири Араб, Олимҷон, Бадалбекӣ, Ҳоҷӣ Зоҳид ва Кӯкалтош таҳсил карда, худдушвориҳои зиёдеро аз сар гузаронда буд. Донишманди дақиқдор бо рӯҷӯ ба ҳар давраи таҳсили устод Айни хотирот ва нигоштаҳоеро аз таърих оварда, мақоларо бо баёни номгуӣ илмҳои асосии мавриди омӯзиш, шеваи тадриси мударрисон тақвим ва ҷолибу хонданӣ намудааст.

"Чунин усули таълим на танҳо дар мадрасаҳои Бухоро ва Самарқанд, ки миқдоран зиёд буданд, балки дар мадрасаҳои Хуҷанд, Истаравшан, Ҳисор, Кӯлоб, Кангурт, Қаротегин ва ғайра низ мушоҳида мешуд ва ин гуна вазъи ноҳинҷори тадрис аз мактабҳои сарчашма мегирфт" (саҳ. 61).

"Ислоҳоти маориф ва фаъолияти омӯзгории С. Айни то Инқилоби Октябр" қисмати дуюми ин мақола аст. Дар ин бахш муҳаққиқ бо ишора ба нақши Айни дар эҷоди мактаби ҷадид, аз ҷумла бо таъки ба ёддоштҳои худи ӯ ёдовар шуда, ки "ҳар чизе ба мактаби тоторон тарҷума шуда, татбиқ меёфт, ба мактаби Мирзо Абдулвоҳид бурда татбиқ мекунондам (рисолаи "Тавҷид", ки бо номи "Тартиб-ул-Қуръон" таъб ёфт, як қисми "Тазҳиб-ус-сибён" ва ҳам "Зарурияти диния" аз тарҷумаи ҳамон рӯзҳост...)"

Дар робита ба шеваи тадриси худи Айни осори зиёде дастраси хонандагон шудааст, аммо бахше аз гуфтаҳои ёдоварӣ қардан лозим аст, то талошу андешаи устод дар роҳи пешгирифташ бештар ошкор гардад. Мактаби аввали нави тоҷикӣ бо усули савтия дар Бухоро 26 сентябри

соли 1909 баста шуд, вале талоши Айни ва ҳампаймонҳои барои босадо кардани аҳолӣ идома ёфт. Аз ин ҷиҳат як мусоҳибаи Айни ба Эшони Аълам (намоёнҳои аршади дин дар аморати Бухоро) ҷолиби диққат аст: "Э.А. гуфтанд: -Саваде дорӣ, фазле дорӣ, қозӣ шав! Раис шав! Хок бар сари мактаб! Гуфтам: "... Дилам мехоҷад, ки чанде дар ин роҳ бошам.

Шояд бо сабаби мактаб ду-се нафар фарзандони аҳли ислом ва авлоди ватан калимаи шаҳодатро дуруст медонистагӣ ва Куръонро рост меҳондагӣ шаванд, ба ин васила ҷабри нуқсонӣ айёми сафиларо намоям". Муқолама эҳсоси ватандӯстӣ, ифтихори миллии ва ҷаҳду талоши Айни дар роҳи таълиму тарбияи фарзандони халқи тоҷикро маълум карда, аз тарафи дигар ба ҷомеаи мутамаддин ва мактабу маорифи пешқадам муқобил будани... иртиҷопарастони Аморати Бухоро рошванро ошкор мекунад" (саҳ. 71). Ин ҷо изҳори назар ва андешаҳои бархе афроди танғазар, ки дар оғози солҳои Истиқлол ва даврони бесуботиҳо дар мактабу маҳфилҳо баён мешуд, ба ёд мебарасад, ки Айниро барои гузаштан ба алифбои лотинӣ ва баъдтар ба кириллӣ гунаҳкор мекарданд. Албатта, мақсад чизи дигар, шикастани ҷойгоҳи яке аз сутунҳои илму адаб ва фарҳанги миллии ва бори дигар ҳақиқу бечора қардани миллат буд. Ин гуна ҳамлаҳо ба Б. Ғафуров ва М. Турсунзода ҳам мешуд.

Дар қисматҳои дигари маҷмуа мақолаҳои донишмандони шинохта Сайфулло Муллоҷон "Масъалаҳои омӯзишу парварिश дар осори Бобоҷон Ғафуров" ва Атахон Сайфуллоев "Инъоси масъалаҳои мактабу маориф дар эҷодияти Мирзо Турсунзода" ба нашр расида, осори шахсиятҳои барҷаста дар ин мавзӯ мавриди таҳлил қарор гирифтааст. Дар поёни китоб ҳалномаи худи муаллифронро ҳам овардаанд, ки арзиши онро боз ҳам афзун мекунад.

Солех ЮСУФОВ

Ба "Минбари халқ" ҷавоб омад

Ҷиҳати иҷрои Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 7 феввали соли 2009 № 622 "Дар бораи воқуниши шахсони мансабдор ба маводҳои танқидӣ ва таҳлилии воситаҳои ахбори омма" ба мақолаи "Ҳоҷӣ" маро фиреб дод" ҷавоб омад, ки дар рӯзномаи "Минбари халқ" таҳти № 41 (1020) аз 7 октябри соли 2015 ба таъб расидааст. Суд маводи парвандаи граждани бо даъвои Сафарова Кенҷабӣ Авлолаевна нисбати Муродов Боборавшан Ибрагимовичро оиди рӯёнидани маблағи пулӣ аз харидории манзили истиқоматӣ ва ҷуброни зарари маънавий мавриди омӯзиш қарор дод.

ҲАЛНОМА РАД ШУД

МУАЙЯН гардид, ки бо ҳалномаи суди ноҳияи Синои шаҳри Душанбе аз 7 ноябри соли 2014 даъвои Сафарова К.А. қисман қонеъ карда шуда, аз ҳисоби Муродов Б.И. ба фоидаи Сафарова Кенҷабӣ Авлолаевна 65 000 доллари америкии ҳамчун маблағи пулӣ вобаста ба хариду фурӯши манзили истиқоматӣ ва зарари маънавий ба андозаи 3000 сомонӣ рӯёнида шавад.

Бо қарори коллегияи судӣ оид ба парвандаҳои граждани суди шаҳри Душанбе аз 20 январи соли 2015 ҳалномаи мазкур бетағйир, шикоятӣ қассатинони Муродов Б.И. беқаноат монда шуд.

Шикоятӣ назоратии Муродов Б.И. бо таъиноти суди суди шаҳри Душанбе аз 20 феввали соли 2015 оид ба ирсоли парвандаи ҷиҳати моҳиятан баррасӣ намудан дар суди марҳилаи назоратӣ рад карда шудааст.

Ҳамзамон шикоятӣ назоратии Муродов Б.И. бо таъиноти суди Суди Олӣ аз 6 майи соли 2015 оид ба ирсоли парвандаи ҷиҳати моҳиятан баррасӣ намудан дар суди марҳилаи назоратӣ рад гардид.

Сафаров К.А. бо он асос ба суд бо аризаи даъвогӣ нисбати Муродов Б.И. муроҷиат намудааст, ки ӯ моҳи декабри соли 2011 аз Муродов Б.И. манзили истиқоматӣ воқеъ дар шаҳри Душанбе, кӯчаи Дӯстии халқҳо, бинои 45, хонаи 4-ро харидорӣ намуда, шартномаи хариду фурӯш дар идораи нотариалии давлатии ноҳияи И. Сомони шаҳри Душанбе таҳти феҳрасти № 1 Ш- 1378 аз 23 декабри соли 2011 ба расмият дароварда шудааст. Ӯ ба Муродов Б. маблағи манзили истиқоматиро ба андозаи 65 000 доллари америкии дар шоҳидии Курбонова Л. ва Исоев С. додааст.

Бо ҳалномаи суди ноҳияи Фирдавсии шаҳри Душанбе аз 25 ноябри соли 2013 шартномаи хариду фурӯши манзили истиқоматӣ воқеъ дар шаҳри Душанбе, кӯчаи Дӯстии халқҳо, бинои 45, хонаи 4, ки дар идораи нотариалии давлатии ноҳияи И. Сомони шаҳри Душанбе таҳти феҳрасти № 1 Ш- 1378 аз 23 декабри соли 2011 байни Сафарова К.А. ва Муродов Б.И. ба расмият даромада буд, беъътибор доништа шудааст. Аз ин лиҳоз аз суд хоҷиш намудааст, ки маблағҳои пардохткардаш барои харидории манзили истиқоматӣ воқеъ дар шаҳри Душанбе, кӯчаи Дӯстии халқҳо, бинои 45, хонаи 4 аз ҳисоби Муродов Б.И. рӯёнида шавад.

Суди марҳилаи якум ҳолатҳои корро пурра ва ҳаматарафа санҷида, даъвои Сафарова К.А. ро дар қисми рӯёнидани маблағи пулӣ вобаста ба хариду фурӯши манзили истиқоматӣ пурра ва дар қисми рӯёнидани зарари маънавий қисман қонеъ кардааст.

Баъди эътибори қонунӣ пайдо кардан ҳалномаи мазкур барои иҷроши бо судиҷорчиёни суди ноҳияи И. Сомони шаҳри Душанбе равон карда шудааст.

Ҳамзамон бо таъиноти маҷлиси суди суди ноҳияи Фирдавсии шаҳри Душанбе аз 8 июли соли 2015 аризаи Сафарова К.А. вобаста ба ҳолатҳои нав ошкоргардида аз нав баррасӣ намудани ҳалномаи суди ноҳияи Фирдавсии шаҳри Душанбе аз 25 ноябри соли 2013 бо парвандаи граждани бо даъвои Муродов Б.И. нисбати Сафарова К.А. ва идораи нотариалии давлатии ноҳияи И. Сомони шаҳри Душанбе оид ба беъътибор доништани шартномаи хариду фурӯши манзили истиқоматӣ ва кӯчонидан аз манзили истиқоматӣ бе додани дигар манзили истиқоматӣ рад карда шудааст.

А. АШУРЗОДА, муовини якуми Раиси Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон

ДИЛШОД НАЗАРОВ - БЕҲТАРИН ВАРЗИШГАРИ СОЛ

Дар ифтитоҳи Ҳамоиш Баҳурлло Раҷабалиев, дабири кулли Кумитаи миллии олимпии Тоҷикистон ба хабарнигорон барои ҳамкориҳои пайваста ҷиҳати тарғиби варзиш ва ҳаракати олимпӣ дар кишвар изҳори сипос намуда, онҳоро бо фарорасии соли нави мелодии 2016, ки соли олимпӣ мебошад, табрик гуфт.

Б. Раҷабалиев ба хабарнигорон дар бораи омодагӣ ва иштироки варзишгарони тоҷик дар мусобиқоти ҷаҳониву қитъавӣ ва байналмилалӣ ҷиҳати дарёфти роҳатҳо ба Бозиҳои XXXI тобигонаи олимпии соли 2016 дар Рио-де-Жанейрои Бразилия иттилоъ дода, гуфт: "Дилшод Назаров, гурзандози машҳур дар ҳоли ҳозир аз нахустин варзишгарони тоҷик аст, ки ба Олимпиадаи соли 2016 роҳат гирифтааст. Соли оянда варзишгарони тоҷик барои роҳатҳои олимпӣ дар риштаҳои бокс, гушти озод, гушти юниону румӣ, дзюдо, таэквондо WTF ва ғайра мубориза мебаранд. Ӯ инчунин илова намуда, ки беҳтарин варзишгарони тоҷик, ки ба гирифтани стипендияҳои олимпӣ мушарраф шудаанд, барои ба даст овардани роҳатҳо ба Бозиҳои олимпии соли 2016 талошдоранд. Дар байни онҳо варзишгарони номдор, ба мисли муштзанҳо Мавзуна Чориева, Анвар Юнусов, Ҷаҳон Қурбонӣ, дзюдочиён Комроншоҳи Устопириён, Муҳаммадмурод Абдураҳмонов, Саидҷалол Саидов, гуштигирон Муродҷон Тўйчиев, Фарҳод Анақулов, Искандари Рустам, таэквондочиён Алишер Гулов, Фарҳод Неъматов, Мохрӯ Ҳалимова ва дигарон ҳастанд. Умед дорем, ки онҳо ба Бозиҳои XXXI тобигонаи олимпии соли 2016 дар Рио-де-Жанейро (Бразилия) роҳат мегиранд.

Бино ба гуфтаи Б. Раҷабалиев, Кумитаи байналмилалӣ олимпӣ ба Кумитаи миллии олимпии Тоҷикистон барои ширкат дар Олимпиадаи соли 2016 се квота ихтисос медиҳад. Тибқи он ду нафар дар риштаи шиноварӣ ва як нафар дар варзиши сабук Тоҷикистонро соли оянда дар Олимпиадаи Рио-де-Жанейро муаррифӣ хоҳанд кард.

Б. Раҷабалиев инчунин илова намуд, ки яке аз рӯйдодҳои муҳими соли 2015 сафари кории президенти Кумитаи байналмилалӣ олимпӣ Томас Бах ва раиси Шӯрои олимпии Осиё Шайх Аҳмад Ал Фаҳад Ал Сабоҳ ба Тоҷикистон мебошад. Меҳмонони воломақомро Президенти Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон, ҳамза-

Дар Ҳамоиши хабарнигорони соҳаи варзиши Тоҷикистон, ки рӯзи 19-уми декабр дар бинои Кумитаи миллии олимпии Тоҷикистон баргузор гардид, дастоварду пешрафтаҳои варзишгарони кишвар дар соли 2015 натиҷагирӣ шуд. Дар ин Ҳамоиш наздик ба 50 нафар намоёндогони расонаҳои хабарии кишвар ширкат доштанд. Ҳамоиши мазкурро Кумитаи миллии олимпии Тоҷикистон ва Ассоциатсияи журналистони риштаи варзиши кишвар аз рӯи барномаи "Ҳамбастагии олимпӣ" доир карданд.

мон Раиси Кумитаи миллии олимпии Тоҷикистон ба ҳузур пазируфт. Инчунин Томас Бах ва Шайх Аҳмад ба Кумитаи миллии олимпии Тоҷикистон ташриф оварда, бо беҳтарин варзишгарону мураббӣён, доварон ва кормандони соҳа мулоқот карданд. Рӯйдоди дигари муҳими соли 2015 ин ба тасвиб расидани Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи Ҷоизаи Президенти Тоҷикистон ба ғолибону ҷоизадорони мусобиқоти байналмилалӣ" мебошад. Ҳоло беҳтарин варзишгарон барои дастовардҳои худ дар мусобиқоти ҷаҳониву қитъавӣ дар мавсими

Рустамова, қаҳрамони бисёркратии ҷаҳон ва ҷоизадори Бозиҳои олимпӣ, ки раиси Ассоциатсияи олимпичиёни Тоҷикистон мебошад, ширкат дошт ва ӯ дар бораи вазъи кунунии варзиш дар кишвар андешаҳои худро баён намуда, аз хабарнигорон даъват ба амал овард, ки дар бораи масоили ҳалталаби соҳа бештар гузоришҳо таҳия намоянд.

З. Рустамова таъкид намуд, ки хабарнигорон ва олимони соҳа бояд ба тарғибу ташвиқи намудҳои миллии варзиш бештар таваҷҷуҳ зоҳир намоянд, то ин ки ин намудҳоро кишварҳои дигар ҳамчун навъҳои милли-

варзиш пешбинӣ шудааст, дар бораи дастовардҳои варзишгарони тоҷик ва сохтмони азнавсозии иншоотҳои варзишӣ дар кишвар дар замири Истиқлолияти давлатии Тоҷикистон муфассал иттилоъ дода шудааст.

Ҳамин тариқ дар ҷараёни Ҳамоиш бар асоси назарҳои хабарнигорони соҳа гурзандози маъруфи тоҷик Дилшод Назаров варзишгари беҳтарини сол эълон гардид. Дар мавсими варзиши соли 2015-ум дар байни варзишгарони тоҷик танҳо ба Дилшод Назаров муяссар шуд, ки дар мусобиқоти қаҳрамони ҷаҳон оид ба навъи олимпии

ҷойи 2-юм дар Ҷоми кушодаи Осиё-2015 дар Тайван. **САИДҶАЛОЛ САИДОВ** (дзюдо) - ҷойи 3-юм дар чемпионати Осиё дар вазни 100 кг дар Кувейт, ҷойи 3-юм дар Ҷоми кушодаи Африқо дар Порт-Луи (Маврикий).

МУРОДҶОН ТЎЙЧИЕВ (гушти юниону румӣ) - ҷойи 3-юм дар чемпионати Осиё дар вазни 130 кг дар Доҳа (Қатар).

ФАРҲОД АНАҚУЛОВ (гушти озод) - ҷойи 3-юм дар чемпионати Осиё дар вазни 125 кг дар Доҳа (Қатар).

ҶАҲОН ҚУРБОНОВ (бокс) - ҷойи 3-юм дар чемпионати Осиё дар вазни 91 кг дар Тайланд.

МАВЗУНА ЧОРИЕВА (бокс) - ҷойи 3-юм дар чемпионати Осиё байни занон дар вазни 64 кг дар Уланчаб (Чин).

ШОИРА ЗУЛҚАЙНАРОВА (бокс) - ҷойи 3-юм дар чемпионати Осиё байни занон дар вазни 64 кг дар Уланчаб (Чин).

ХУРШЕД ШАРИФОВ (гушти камарбандӣ) - ҷойи 1-ум дар вазни то 90 кг дар чемпионати ҷаҳон дар Қазон (Русия), қаҳрамони Осиё дар Эрон.

АКМАЛИДДИН КАРИМОВ (самбо) - ҷойи 2-юм дар вазни то 57 кг дар чемпионати ҷаҳон дар Марокаш, ҷойҳои 1-ум дар Ҷоми ҷаҳон дар Алмаато (Қазоқистон) ва Маскав (Русия), қаҳрамони Осиё дар Атирау (Қазоқистон).

Инчунин дар Ҳамоиш хабарнигорон дастаи "Истиқлол"-и Душанбе, барандаи медали нуқраи Ҷоми Конфедератсияи футболҳои Осиё-2015 ва қаҳрамони барандаи Ҷоми Тоҷикистонро дастаи беҳтарини сол эътироф карданд.

Дар фарҷоми Ҳамоиш ба хабарнигорони фаъоли соҳаи варзиш сертификати Кумитаи байналмилалӣ олимпӣ ва Кумитаи миллии олимпии Тоҷикистон, ҷоизаҳои молӣ ва китоби тоза муаррифӣшудаи "Эмомалӣ Раҳмон: Саломати миллат сарвати бебаҳост" тақдим шуд.

Ибодуллоҳи ТОҶИР

имсола ба гирифтани Ҷоизаи Президенти Тоҷикистон ба Ҳукумати кишвар пешниҳод шудаанд.

Б. Раҷабалиев дар интиҳои сухани худ, дар бораи нақшаҳои Кумитаи миллии олимпӣ дар соли 2016 иттилоъ дод: "Соли оянда варзишгарони мо муборизаро барои роҳатҳои олимпӣ идома медиҳанд. Беҳтаринҳо дар ҳайати мунтахаби олимпии кишвар дар Олимпиадаи навбатӣ, ки аз 5 то 21 августи соли 2016 дар Рио-де-Жанейро баргузор мешавад, ширкат меварзанд. Инчунин соли оянда варзишгарони тоҷик дар Бозиҳои соҳилии осиё дар Вьетнам иштирок хоҳанд кард. Ба ғайр аз ин, дар Ёқутистони Русия шашумин мусобиқоти байналмилалӣ "Баҷаҳои Осиё" барпо мегардад, ки дар он иштироки варзишгарони навраси тоҷик дар назар аст."

Дар Ҳамоиш, инчунин камонвари машҳури тоҷик Зебуннисо

ашон азони худ накунанд.

Нарзулло Латифов, раиси Ассоциатсияи журналистони риштаи варзиши Тоҷикистон, роҷеъ ба нақши васоити ахбори умум дар рушди варзиш ва ҳаракати олимпӣ дар кишвар суханронӣ кард.

Дар Ҳамоиши мазкур инчунин, дар бораи мундариҷаи китоби нави "Эмомалӣ Раҳмон: Саломати миллат сарвати бебаҳост" иттилоъ дода шуд. Муаллифи китоб Нарзулло Латифов мебошад, ки онро Кумитаи миллии олимпии Тоҷикистон дар ҳамкорӣ бо Ассоциатсияи журналистони риштаи варзиши кишвар ба нашр расонидааст. Дар ин китоб, ки ҳамчун манбаи комили иттилоотӣ таҳлилӣ барои доираи фароҳи хонандагон, аз ҷумла, ҷавондон, донишҷӯёну устодон, кормандону хабарнигорони соҳа, муаррихону муҳаққиқон ва алоқамандони

варзиш медал ба даст биёрад. Вай дар чемпионати ҷаҳон оид ба варзиши сабук дар шаҳри Пекин дар гурзандозӣ бо медали нуқра сарфароз гашт. Инчунин ӯ ягонаи варзишгари Тоҷикистон аст, ки имсол дар риштаи олимпӣ ба унвони қаҳрамони Осиё ва медали тилло даст ёфтааст (Ухан, Чин). Дар мавсими имсола Дилшод Назаров, ҳамчунин, борҳо ғолиб ва ҷоизадори мусобиқоти байналмилалӣ аз силсилаи "IAAF Hammer Throw Challenge" гардидааст.

БА РҶҲАТИ 10 ВАРЗИШГАРИ БЕҲТАРИНИ СОЛ, ИНҲО ДОХИЛ ШУДАНД:

КОМРОНШОҲИ УСТОПИРИЁН (дзюдо) - ғолиби Гран-при дар вазни то 90 кг дар Қазоқистон, ҷойи 3-юм дар чемпионати Осиё дар Кувейт,

Дар таърихи тамаддуни
чаҳонӣ ахлоқ ҳамчун
падидаи иҷтимоӣ ва
фарҳангӣ ба хотири
"инсон сохтани инсон"
ва оромии ҷомеа зуҳур
карда, аслан бо ботини
одамӣ сару кор дорад.
Агар маънои "халқ" -
зоҳир бошад, мафҳуми
"хулқ", ки "ахлоқ"
ҷамъи он аст, маънои
ботин ва қонуни
ботиниро дар худ
инъикос додааст. Хулқ -
қонуне ҳаст, ки ботину
зоҳири инсонро бо ҳам
ҳамоҳанг сохта, ба одам
ва ҷомеаи одамӣ ҳусни
зебӣ ва оромишу
шукуфӣ мебахшад.

САРМАНШАЪ, ибтидо ва асли зуҳури ахлоқи инсон бо ҷавҳари нотакрори вай, ки аз он бо номи "пиндор" ва "ният" ном мебаранд, сар зада, амалу гуфтору рафтори инсон марбут ба вай мебошанд. Бе сабаб нест, ки ҳақимони бузург борҳо таъкид сохтаанд, ки "рӯҳи ҷамаи амалҳо ният аст".

Воқеан сегонаи воҳиди "пиндори нек, гуфтори нек ва рафтори нек", ки моҳияту муҳтавои "Авасто"-ро дар худ ғунҷонидааст, аз ҳамон "пиндори нек" оғоз гирифтааст, зеро "пиндори нек" появу бунёд ва калиди фаъолияти инсон маҳсуб мегардад, ки аз он "гуфтор" ва "рафтор"-и нек ташаккул меёбанд. Бо ибораи дигар "пиндор" сарчашмаи обишури амалу фаъолияти инсон мебошад. Дар асрҳои миёна ва низоми ахлоқи он давра мафҳуми "пиндор" ба "ният" ва "гуфтор"-у "рафтор" ба "амал" иваз гардид. Ба ҳақимони тариқи пиндор - ният ва гуфтору рафтор шакли зуҳури он - яъне амал шуд. Дар робита ба ин муаллимони ахлоқ, ҳамеша зикр месохтанд, ки "Кирдгор на ба сурату шамоили инсон, балки ба дилу кирдори вай менигард, зеро дили ҳар як инсон маҳалли нияти вай маҳсуб ме-

НИЯТ

гардад". Дар ин гуфта зеро мафҳуми "дил" рӯҳи инсон дар назар гирифта шудааст, ки аз он амалҳои мухталифи ибтидо мегарданд.

Дар байни мардуми тоҷик мақолае ҳаст, ки мувофиқи он "ниятӣ нек нисфи давлат" ном бурда мешавад ва ин бе сабаб нест, чунки ҷама қорҳо аз ният шуруъ мешаванд. Нияту пиндори инсон агар ҳамчун сарчашмаи поқ мусаффо бошад, гуфтору рафтор, яъне амалҳо низ поқ хоҳанд буд. Дар сурате, ки нияти инсон неку бошад, лекин амалан иҷро нашуда бошад, он ҳамчун "некӣ" ҳаст.

Шахсе дар замони қаҳтӣ ва гуруснагӣ бар болои кӯҳе расид, ки ҷама рег буд. Вай ба худ гуфт: "Агар ин ҷама регҳо гандум мебуданд, ман он ҳамаро ба дарвешону камбағалон ва гуруснагон меодам".

Сарфи назар аз он ки дар ин ҳикоят амали асли "додани гандум ба дарвешону камбағалон ва гуруснагон" иҷро нашудааст, аммо нияти он шахс худ аз вучуди поқ ва неки вай дарак медиҳад, ки ҷавҳари онро тараххун ва шафқат ташкил додаанд.

Мисоли дигар. Хангоми ҷанг дар ҷабҳа ба муқобили душманон ҷанговарон барои озодӣ ва истиқлоли Ватани худ набард мекунад, вале ҳамзамон дар ақибгоҳи ҷанг одамони дигар низ ранҷу гуруснагӣ мекашанд, то ба душманан пирӯз шаванд. Сабаби ин ранҷурӣ як будани нияти онҳо бо муҳофизоти Ватан мебошад. Чунин ягонагӣ дар ният ҳатман ба пирӯзӣ хоҳад бурд. Ҳамин аст, ки ҳақимон таъкид кардаанд, ки "ҳар касеро агар ният ва ҳимматаш некӣ бошад, Офаридгор дили вайро тавонгар месозад".

Муаллимони ахлоқ низ дар ин бора гуфтаанд, ки "ҳар касе қарз гирад ва ният кунад, ки он қарзро боз надиҳад, вай дузд мебошад". Дар робита ба ин аз ҷониби ин бузургони доно пешниҳод шудааст, ки "Сараввал нияти амал биомӯз ва он гоҳ амал".

Шогирде аз муаллимони худ хоҳиш кардааст, ки "маро амале биомӯзед, ки шабу рӯз ба он машғул бошам, то ҳеҷ вақт аз кори хайр ҳолӣ набошам". Он кордидагон гуфтанд: "Чун хайр карда натавонӣ, бардавом нияти хайр кун, то сабаби он пайваста ҳосил ояд".

Бесабаб нест, ки ҳақимон дар асли ният гуфтаанд: "Биҳишти ҷовидонаи беохир на дар амали ҷандрузаи инсон аст, балки вобаста ба нияти неку аст, ки он охир надорад". Ҳақ бар ҷониби ин муаллимони аст.

Ҳақиқати ният дар он зоҳир мегардад, ки агар инсон илму ирода ва қудрат, яъне донишу хоҳиш ва тавоноӣ надошта бошад, дар ҳеҷ ҳолат дар вучуди вай ҳаракат сар нахоҳад зад ва аз ҷониби ӯ амале содир нахоҳад шуд. Масалан, агар инсон чун таомеро набинад онро хӯрда наметавонад ва чун онро дид ва ҳар чӣ қадаре хоҳад, ки он таом набошад ва онро нахӯрад, лекин вай ҳаст. Ин бесабаб нест, чунки инсон тобеи қудрат (қувва) буда, қудрат дар навбати худ тобеи хосту иродати инсон аст, ки қудратро барои кор (амал) истифода мекунад. Боист ин ҷо тобеи дониш (илм) нест, ки бисёр чизҳоро бинаду нахоҳад, вале бе дониш низ хоستان сурат нахоҳад гирифт, зеро инсон чизеро, ки надонад вайро хоста наметавонад.

Дар ин назарияи овардашуда ният аз се чиз иборат мебошад: хоستان, қудрат ва дониш, ки онҳо асосу бунёд ва моҳияти ниятро ташкил медиҳанд. Дар доираи ин падидаҳо инсон барои амале ният мекунад ва мекӯшад, ки он ният аз тариқи забон ва феълу амали мушаххас сурат мегардад. Аз ин рӯ бузургон овардаанд, ки "ниятӣ инсон бехтар аз кирдори ӯ мебошад". Воқеан ҳам нияти бекирдор бехтар аз кирдори беният аст. Дар робита ба ин бузургони ҳикमत аз

тариқи илми ахлоқ одамонро роҳнамоӣ мекарданд, ки мақсад аз амали тан сифати дил (рӯҳ) гаштан мебошад. Дар сурате, ки дар дили (рӯҳи) инсон иродат ва хоҳиш пайдо шуд, тан бо мувофиқат бо он бармехезад, то ин ки он сифат дар рӯҳу вучуди инсон собиттару маҳкамтар гардад. Масалан, чун раҳм нисбати ятим дар дили инсон падида ояд, ва ӯ сари он ятимро бо даст сила кунад, раҳму шафқат дар дили вай қавитар хоҳад шуд. Ҳамин аст, ки дар байни мардуми тоҷик сари ятимро сила кардан ҳамчун амали неку хайр ва дилбардории он ятим маҳсуб мегардад.

Андеша ва амали бад аз нияти бад сар мезанад. Ҳатто агар инсон қасди гуноҳ кардан кунад, лекин онро амалӣ насозад, ин худ бадӣ аст. Баъзеҳо чунин фикр мекунанд, ки ҳар чизе ба дили вай аз қасду андешаи бад равад ин ба бадӣ ҳеҷ дахле надорад. Ин аслан дуруст нест, зеро бузургон дарс додаанд, ки "ҳар чӣ дар дил дорӣ, онро нишон диҳӣ ё пинҳон дорӣ, ҳатман ҳисоби он бикунанд". Ҳамин аст, ки хангоми савганд хӯрдан савгандхӯрон он чизе бар забон меоранд, ки он бояд аз қаъри дил бошад, дар гайр савганди хӯрдаи ӯ дурӯғ аст.

Бидуни шак нияти бад инсонро ҳабистар мегардонад. Ҳатто агар шахсе барои шодии дили дигарон касеро гайбат кунад ва таъ-

кид созад, ки нияти вай хайр аст, ин бадист ва ба он ҳатман ҷавоб хоҳад гуфт. Лекин агар инсон ин амалро доништа кунад вай фосиқ аст. Ҳатто агар надонаду пиндор, ки ин кори хайр аст, вай фосиқ мебошад.

Аслан бештари бадбахтиҳои инсонҳо аз ҷаҳлу надонӣ сар мезананд. Аз ин рӯ одам агар надонад, ки надонад ва ҳар чиз наомӯзад, ки донад, ин азимтарин ҷаҳлу ва аҳмақӣ мебошад. Таълими шогирде, ки ба фиребу найранг машғул мебошад, кори бад аст, зеро ниятҳои вай аз хурдӣ ба самти озори дигарон раҳнамун шудаанд. Ахлоқи вай инъикоси ахлоқи волидайн ва ботину ҷавҳари ӯ пойбанди вучуди шарри волидайн беахлоқ ва тарбиянодида аст.

Ҳамеша нияти нек дар муқобили нияти бад қарор дошта, вай барои нигоҳ доштани одам аз амалҳои бад равона шудааст ва ин бехтарин амал ба шумор меравад. Ният худ кашиш ва майли инсон барои коре аст, ки дар дил падида меояд ва вазифаи аслии инсон он аст, ки ин майлу кашиш ба сӯи неки ва нияту амали нек равона шавад, зеро наққорӣ ва хайр нуре ҳаст, ки аз таҷалии он дар вучуди инсон ҳикмате зуҳур хоҳад кард, ки рӯҳи ӯро ором ва ҷомеаи ӯро хайрандеш хоҳад гардонд.

А. АРДАШЕР

ЭЪТИБОР НАДОРАД

Патенти рақами 0183013, ки онро Нозироти андозаи ноҳияи Балҷувон ба Шукралозида Абдулаҳад додааст, бинобар сабаби гум шудани эътибор надорад.

Обуна-2016

- Агар аз муҳимтарин воқеоти кишвар ва ҷаҳон огоҳ шудан хоҳед,
- Агар бо чеҳраҳои мондагори сиёсату фарҳангӣ ва таърихӣ аз наздик ошно шудан хоҳед,
- Агар аз дастовардҳои илмӣ, техникӣ ва дигар соҳаҳои воқиф шудан хоҳед,
- Агар ба мушкилот ва масъалаҳои доғу мубрами ватани худ бетараф нестед,
- Агар мавқеи ҲҚДТ-ро дар ҷомеаи устувор дидан хоҳед, пас,

Ба ҳафтаномаи

МИНБАРИ ХАЛҚ

НАШРИЯИ МАРКАЗИИ ҲИЗБИ ХАЛҚИИ ДЕМОКРАТИИ ТОҶИКИСТОН

www.minbarihalk.tj
E-mail: minbarihalk@bk.tj

обуна шавед!

МУШТАРИЁНИ ГИРОМӢ!

Маблағи обуна ба ҳафтанома 90 сомониро ташкил дода, метавонед онро ба тариқи нақдӣ ва гайринақдӣ ба суратҳисоби ҲҚДТ, ба востатаи шӯбаҳои "Амонатбанк" гузаронед...

СУРАТҲИСОБИ МО:

ҲИЗБИ ХАЛҚИИ ДЕМОКРАТИИ ТОҶИКИСТОН
ИНН 020001728,
С/Ҳ 20202972000473101000,
Кор/сч. 20402972316264
МФО 350101626.
Дар идораи амалиёти БДА ҶТ-"Амонатбанк"

СУРОҶАИ МО: ш. Душанбе, маҷмааи "КОҲИ ВАҲДАТ", ошёнаи 2.
ТЕЛЕФОН: 221-25-36, 221-63-21

НАШРИЯИ МАРКАЗИИ ҲИЗБИ ХАЛҚИИ ДЕМОКРАТИИ ТОҶИКИСТОН

МИНБАРИ ХАЛҚ

www.minbarihalk.tj
E-mail: minbarihalk@bk.tj

Сармуҳаррир
Бахтиёр ҲАМДАМОВ

Рӯзнома моҳи декабри соли 1994 таҳти рақами 309 дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайд гирифта шудааст.
Ба хотири гуногундешӣ матолибе низ нашр мешаванд, ки идораи рӯзнома зимнан метавонад бо муаллифон ҳамқаида набошад ва масъулияти онро ба дӯш нагирад.
Идораи нашрия навиштаҳои муаллифони дар шакли электронӣ дар ҳаҷми то 4 саҳифаи хуруфи Times New Roman 11 14 қабул мекунад.

БАРОИ МАЪЛУМОТ:

Дастгоҳи КИМ ҲҚДТ - Идораи рӯзнома
тел. 224-23-90, 224-83-72, 224-49-29, тел. 238-72-10, 238-54-61, 238-79-07,
221-63-21. факс: 224-27-59 факс: 227-44-94

www.tribun.tj E-mail: minbarihalk@bk.tj

ҲАЙАТИ ЭҶОДӢ:

Қотиби масъул: Маъруфҷон Маҳмудов
Мухаррири масъул: Алиҷон Ҷўраев
Ҳабарнигорон: Солеҳ Юсуфов, Азамат Дўстов, Хуриноси Ализода, Ибодуллоҳи Тоҳир, Гулҳаё Мадимарова
Масъули ҷоп: Мирзоалӣ Юнусов
Хуруфчинон: Чамила Аҳмадова, Гуландом Раҷабова
Мусаххон: Сабоҳат Худойберқова,
Суратгир: Тўхтамурад Рўзиев
Саҳифабанд: Фирдавс Таушаров

НИШОНИИ МО:

734018, ш. Душанбе,
хiebони Саъди Шерозӣ, 16.
Индекси обуна:
68910

Мақони ҷоп:
наширети «Шарқи озод».

Тетдоди нашр:
48952 нусха

Навбатдор: С.ЮСУФ

